

1000 Voor een slagvaardig Europa

1001	
1002	Marieke Abrahamse
1003	Berend Nix
1004	Murat Yildirim
1005	Dyonne Rietveld
1006	Ellen Boelema
1007	Joël Serphos
1008	Manon le Blanc
1009	Arash Rahmani
1010	Anouk van Brug
1011	Nick Hoekstra
1012	Leon Mol
1013	Marno de Boer
1014	Job Warners
1015	Maurice Fermont
1016	Gijs Eggenkamp
1017	Romein de Klerk
1018	Celine van der Stee
1019	Bas van den Berg
1020	Han ten Broeke
1021	
1022	27 november 2023
1023	

1024 INHOUDSOPGAVE

1025	Inleiding 4
1026	H1: EU en de wereld 9
1027	Europa als geopolitieke speler 9
1028	Voor onze veiligheid 10
1029	Defensie 10
1030	Buitenlandbeleid 12
1031	Ondermijnende criminaliteit en terrorisme 14
1032	Handel en markt 15
1033	H2: EU en de buitengrenzen 17
1034	Grensbewaking 17
1035	Migratiediplomatie 19
1036	Arbeidsmigratie 19
1037	H3: EU en economie 21
1038	Interne markt 21
1039	Landbouw en visserij 22
1040	Natuur 24
1041	Energie en klimaat 25
1042	Mobiliteit en vervoer 27
1043	H4: EU en de moderne mens 30
1044	Versterken van de digitale economie en ondernemingsklimaat 30
1045	Data-innovatie en bescherming 31
1046	Digitale infrastructuur en technologie 32
1047	Kunstmatige Intelligentie (AI) 32
1048	Investeren in quantum 33
1049	Internet of Things 33
1050	Slimme steden 33
1051	Cybercrime 33
1052	Desinformatie 34

1053 Digitale vaardigheden en bescherming jeugd 34

1054 H5: EU en financiën 35

1055 Financiële stabiliteit 35

1056 Kapitaalmarkt en bankenunie 36

1057 H6: EU en instituties 37

1058 Een slagvaardige EU 37

1059 Een stevige EU 38

1060 Een toekomstgerichte EU 39

1061

1062 Inleiding

1063 Oorlog op ons Europese continent.

1064 Wie dacht nooit meer een oorlog mee te maken omdat de Europese eenwording die zou voorkomen, is bedrogen uitgekomen.

1065 De Russische invasie in Oekraïne in 2022 is niet alleen een directe bedreiging van de veiligheid van een soeverein land aan de buitengrenzen van de EU, maar ook een gevaar voor de veiligheid van de EU zelf.

1066 De Verenigde Staten hebben Europa nu drie keer, in amper een eeuw, veilig gehouden.

1067 Na de Tweede Wereldoorlog lag ons continent in puin.

1068 Na de val van de Berlijnse Muur waren we onvoldoende verenigd.

1069 Maar wat is nu ons excuus om, voor de militaire krachtsinspanning die nodig is ons continent veiligheid te houden, onevenredig te leunen op de Verenigde Staten? En dus moet de EU slagvaardiger worden.

1070 In ons eigenbelang.

1071

1072 Nederland heeft, enigszins verlaat, het goede voorbeeld gegeven door gepantserde voertuigen en artillerie aan Oekraïne te leveren, het initiatief te nemen voor de levering van F16's en bij andere EU-lidstaten aan te dringen op de levering van tanks.

1073 Oekraïners vechten voor hun eigen vrijheid, maar ook voor onze veiligheid, waarvan de architectuur al sinds de val van de Muur in 1989 door de VS is bepaald en wordt gewaarborgd.

1074 Daarin speelde en speelt de NAVO een cruciale rol, maar het wordt hoog tijd daarbinnen een Europese pijler aan te brengen, zodat wij zelf een grotere verantwoordelijkheid voor onze veiligheid kunnen nemen.

1075 Dat de EU niet eens in staat is om de toegezegde munitie te produceren die Oekraïne nodig heeft, zegt alles over de autonome capaciteiten van de EU.

1076 Die onderscheid zichzelf vooral positief op civiel en financieel-economisch terrein.

1077 Voor de militaire dimensie zoeken wij nadrukkelijke samenwerking mét en binnen de NAVO, waarbij de VS onze cruciale partner blijven.

1078 Niet door duplicatie binnen de EU.

1079

1080 Omdat we niet bij ieder gevaar voor onze veiligheid of de stabiliteit rondom Europa afhankelijk willen zijn van de inwoner van het Witte Huis, zal de Europese Raad als een veiligheidsraad moeten gaan functioneren.

1081 Afhankelijk van de veiligheids crisis kunnen hier ook NAVO-bondgenoten die geen lid zijn van de EU, zoals het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen, aansluiten.

1082 Het is eigenlijk onbestaanbaar dat als de spanning op de grens van Kosovo en Servië toeneemt, we naar de VS kijken om hier het initiatief te nemen.

1083 We zijn bereid ons veto op buitenlandbesluitvorming op te geven en het Defensiefonds open te stellen voor niet-EU-lidstaten.

1084

1085 We streven ernaar als EU27 soeverein onze besluiten op buitenland- en veiligheidsterrein te nemen, maar realiseren ons dat we voor de meest effectieve inzet van (militaire) middelen en capaciteiten moeten samenwerken met bondgenoten en gelijkgestemden.

1086 Zeker bij de afschrikking van Rusland blijven de VS een onmisbare partner.

- 1087 De krachtige respons van de NAVO na de Russische invasie in Oekraïne en de coördinatie van sancties met Angelsaksische en Aziatische bondgenoten hebben dit ook laten zien.
- 1088 Een volwassener Europa betekent niet dat we afstand nemen van de VS, maar kan deze relatie juist versterken en evenwichtiger maken.
- 1089
- 1090 Ook voor andere veiligheidsdreigingen, zoals terrorisme en internationale criminaliteit, zijn wij bereid om reeds bestaande middelen en bevoegdheden van de EU ondergeschikt te maken aan een slagvaardiger EU buitenland- en veiligheidsbeleid.
- 1091 In hoofdstuk I (EU en geopolitiek) zetten wij uiteen wat er nodig is om de EU op dit vlak zo snel als mogelijk meer soeverein te maken.
- 1092 De zorgeloze tijd dat de Amerikanen wel zorgden voor onze veiligheid, de Russen zorgden voor olie en gas en de Chinezen onze schappen vulden met goedkope producten, ligt achter ons.
- 1093 Een handelingsbekwame EU is in het directe belang van onze eigen veiligheid.
- 1094
- 1095 De oorlog in Oekraïne heeft ons met de neus op de feiten gedrukt dat de EU slagvaardiger en besluitvaardiger moet kunnen optreden.
- 1096 Dat geldt niet alleen voor de dreigingen aan onze buitengrenzen, maar ook voor de veiligheid ván die buitengrenzen.
- 1097 De EU heeft op dit moment amper grip op die grenzen of wie de EU binnenkomt.
- 1098 Asiel en migratie leiden al jaren tot grote verdeeldheid binnen de EU.
- 1099 In hoofdstuk II (EU en buitengrenzen) presenteren wij een reeks aan voorstellen en maatregelen die ons weer grip geven op de Europese buitengrenzen.
- 1100 Wij kiezen ervoor dit binnen en met de EU te bereiken en willen ook dat actieve migratiediplomatie wordt bedreven.
- 1101 Dat moet ertoe leiden dat stevige en fatsoenlijke afspraken met landen rondom de EU worden gemaakt, waarmee opvang in de regio en de terugname van eigen onderdanen mogelijk wordt.
- 1102 Ook voor deze migratiedeals worden alle bestaande EU-middelen en bevoegdheden als een hefboom ingezet om de regio en die landen tot medewerking uit te nodigen dan wel aan te zetten.
- 1103
- 1104 Ongecontroleerde migratie zet de sociale cohesie binnen EU-lidstaten enorm onder druk.
- 1105 Als de EU geen lagere asielinstroom gaat bewerkstelligen zal dat leiden tot het verdwijnen van geloof in het handelingsvermogen van de EU en haar lidstaten.
- 1106 De EU werkt al sinds 1999 aan een gemeenschappelijk Europees asielsysteem en produceerde pas in 2020 een migratiepact.
- 1107 Met de snel oplopende vluchtelingen- en migratiestromen is dat veel te traag.
- 1108 Wij streven ernaar met constructieve en stevige voorstellen de geloofwaardigheid van de EU terug te winnen.
- 1109 Als we onvoldoende resultaat zien, wil de VVD net als Denemarken, een opt out op het gebied van asiel en migratie bedingen bij een herziening van het Europees Verdrag.
- 1110 Maar wij geloven, en hebben met de Turkije-deal ook bewezen, dat wij de EU, in ons eigen belang, effectief kunnen opereren.
- 1111
- 1112 De kern van de Europese samenwerking was altijd dat een gemeenschappelijke markt tot groter economisch voordeel voor de EU-lidstaten zou leiden.
- 1113 Met de kolen- en staalunie (EGKS) werden eerst de oorlogseconomieën van Frankrijk en Duitsland onder technocratische sturing gebracht.
- 1114 Met Brusselse regels en voorschriften werden nationalisme en fascisme beteugeld en werd nieuwe welvaart en vrijheid aangeboord.
- 1115
- 1116 De voorloper van de EU maakte een voorlopig einde aan het bloedige karakter van de

geschiedenis van Europa.

t117 Uit dit bouwwerk aan regels – het acquis – ontstonden een gemeenschappelijke markt en een munt.

t118 Voor relatief kleine lidstaten als Nederland leverde onderwerping aan richtlijnen en verordeningen een comparatief voordeel op vanwege het open karakter van onze economie.

t119 Recht boven macht is altijd een begrijpelijk uitgangspunt van ons land geweest.

t120 Maar in de huidige geo-economische en geopolitieke rivaliteit tussen de VS en China dreigen Europese regels soms complex en weinig effectief te zijn.

t121 Nu liberale uitgangspunten van vrijhandel en internationale rechtsorde onder druk komen van autoritaire landen zoals China, is er nieuw elan nodig om de EU als economische wereldmacht te behouden in plaats van de reus op lemen voeten die zij nu is.

t122

t123 Meer welvaart en gerichte groene groei zijn niet alleen nodig om onze levensstandaard te handhaven, maar ook onze vrije manier van leven.

t124 Internationale handel verdient meer handelsverdragen, maar vindt plaats in steeds guurdere omstandigheden waarin regels en afspraken weinig waard zijn en de Wereld Handelsorganisatie (WTO) een schim is uit vervlogen liberale tijden.

t125 Omdat die tijden niet herleven zullen juist liberalen zich opnieuw moeten bezighouden met het inrichten en vormgeven van de internationale economie en geldmarkten, waarbij het juiste evenwicht tussen vrijheid en bescherming worden gevonden.

t126

t127 Sinds het einde van de COVID-crisis is de economie van de VS alweer twee keer zo snel gegroeid als die van de EU.

t128 Zolang de EU accepteert dat zij minder hard groeit dan de VS wordt zij geen speler op het wereldtoneel, maar blijft zij een toeschouwer.

t129 De verbinding tussen een sterke economische positie en onze geopolitieke soevereiniteit in de wereld is nog nooit zo groot geweest.

t130 Behalve een militaire component is er dus ook dringende behoefte aan meer economisch geschut om onze positie en levensstandaard in de wereld te behouden.

t131 Welvaart is immers ook veiligheid en vrijheid.

t132

t133 In hoofdstuk III (EU en economie) doen wij dan ook voorstellen om de interne markt te revitaliseren, landbouw en visserij op een betere leest te schoeien en de EU niet alleen een koploper, maar ook een winnaar te laten zijn in de strijd om schaarse energie en grondstoffen en de noodzaak om scherpe klimaatdoelen te behalen.

t134 Leveringszekerheid van energie terwijl wereldwijd de energie- en grondstofprijzen stijgen is daarbij een voorwaarde.

t135 We streven vervolgens naar een klimaatbeleid dat ons niet minder competitief maakt, maar juist de toon zet voor de rest van de wereld is hier ons uitgangspunt.

t136 Met het introduceren van de succesvolle CO₂-grensheffing zetten we niet alleen de toon, maar bepalend we ook de norm voor wie met ons zaken wil doen.

t137 Dat is de EU die haar marktmacht en de diepte van haar consumentenmarkt gebruikt.

t138

t139 Duurzame productie, het zekerstellen van toegang tot grondstoffen door ze ook zelf te delven en de grondstoffen zelf te verwerken – dus vuile handen te maken – moet onderdeel van deze winnende klimaatstrategie uitmaken.

t140 Het beprijzen van CO₂-emissies en het verder uitbreiden van de CO₂-grensheffing (CBAM) maken deel uit van het ambitieus pakket aan klimaatmaatregelen waarvoor wij pleiten.

t141 De EU beschikt in veel gevallen over voldoende bevoegdheden en middelen, maar het ontbreekt haar ook hier aan doorzettingsmacht.

t142 Ook op economisch terrein willen wij dat de handelingsbekwaamheid van de EU in de geo-economische competitie van de 21ste eeuw groeit.

t143 Dat is het belang van ons bedrijfsleven dat een robuuste ondersteuning verdient van de EU.

t144

- t145 In deze 21ste eeuw is technologie – met name digitale technologie – zo snel in opmars dat wij mensen deze amper kunnen bijbenen.
- t146 De zelfrijdende auto brengt je niet alleen van Amsterdam naar Parijs, maar adviseert je ook bij welke apotheek je het best kunt stoppen als je er moe uitziet of welk restaurant bij je budget past.
- t147 Nieuwe technologische ontwikkelingen als Kunstmatige Intelligentie (AI) worden hoofdzakelijk door commerciële ondernemingen van buiten de EU gedreven.
- t148 De grote techbedrijven ontwikkelen die nieuwe technologieën met enorme impact op het leven van Nederlanders en Europeanen.
- t149 Aan die digitale innovaties kleven echter ook risico's voor het weefsel van onze vrije samenlevingen, waardoor regelgeving nodig is.
- t150 De techindustrie wordt door een welbegrepen winstogmerk gedreven, maar bij de commercialisering van ons digitale leven moet ook een publiek belang niet uit het oog verloren worden.
- t151 De moderne Europese mens moet aangesloten blijven op de die laatste ontwikkelingen van deze spectaculaire markt, maar zich ook door regelgeving en marktmeesters beschermd weten.
- t152 Omdat regels nu eenmaal onmogelijk gelijke tred kunnen houden met de technologische ontwikkelingen van AI, quantum computing, cryptografie of het Internet of Things (IoT) zullen er nieuwe, technologie-neutrale regels moeten komen die de vrije en unieke Europese levenssfeer beschermen.
- t153 In hoofdstuk IV (EU en de moderne mens) doen wij enkele voorstellen om onze data-weerbaarheid te vergroten en digitale vrijheden en de verantwoordelijkheden van techbedrijven in een betere balans te brengen.
- t154
- t155 De balans tussen vrijheid en verantwoordelijkheid is voor liberalen altijd het uitgangspunt waarmee we kijken naar ingrijpen van de overheid, welke overheid dan ook.
- t156 Dus ook die van de EU.
- t157 Nergens is die balans meer verstoord geraakt dan tijdens en na de financiële crisis van 2008.
- t158 Nadat een piramidespel met ongedekte hypotheekproducten eerst de bank Lehman Brothers omverwierp, dreigde het hele financiële systeem in te storten.
- t159 Met het omvallen van banken dreigden ook landen in de EU omvergetrokken die hun schulden onverantwoord hadden laten oplopen.
- t160
- t161 Vijftien jaar en de wereldwijde pandemie later lijkt die financiële crisis bezworen.
- t162 Maar de huidige oplopende rentestanden en spreads voor landen als Italië laten zien hoe makkelijk economische tegenwind financieel onverantwoord gedrag afstraft.
- t163 Daarom kunnen we ons geen experimenten veroorloven waarin 'moral hazard' weer kan opspelen.
- t164 Voor de VVD geldt dan ook dat wie meer flexibiliteit en Europese financiële steun wenst, eerst overtuigend dient te hervormen.
- t165 Gegund respijt is dan geen uitstel van het oplossen problemen, maar een pad naar verbetering.
- t166 Indien EU-lidstaten middels de noodzakelijk hervormingen hun economie versterken en toekomstbestendig maken, kan er sprake zijn van grotere flexibiliteit.
- t167 Ook dient er meer oog te zijn voor het doorvoeren van hervormingen bij uitbetalingen.
- t168 Conditionaliteit – dus financiering gekoppeld aan economische hervormingen of de rechtstaat – is daarvoor de nieuwe norm.
- t169
- t170 In hoofdstuk V (EU en financiën) pleiten wij onverminderd voor een EU waarvan de financiële basis op orde is, waarin lidstaten werken aan de afbouw van schulden en terugkeren naar begrotingsdiscipline en een prudent macro-economisch beleid.
- t171 Dat zijn wellicht vertrouwde geluiden uit onze mond, maar het zijn ook vertrouwde geesten die nu weer uit de fles komen.

- t172 De snel oplopende rentestanden openbaren alweer de financiële risico's die we lopen binnen de markt met één munt.
- t173
- t174 Dat EU-lidstaten niet automatisch gered worden ('no bail-out') als zij zich financieel onverantwoord gedragen is al geen heilig principe meer, evenmin dat de Europese Centrale Bank (ECB) geen obligaties zou opkopen.
- t175 Die geest krijgen we weliswaar niet zomaar weer in de fles, maar ons uitgangspunt dat goedwillende Nederlandse belastingbetalers niet de dupe mogen worden van onverantwoord financieel of economisch gedrag elders in Europa.
- t176 Dat breekt het vertrouwen in de EU en we moeten juist vertrouwen terugwinnen.
- t177 Wij willen dus in de eerste plaats de handelingsbekwaamheid van de Europese Commissie als handhaver en hoeder van afspraken en verdragen herstellen en doen voorstellen om haar ruggengraat te verstevigen.
- t178 Daar staat tegenover dat EU-lidstaten die wél hervormen of voldoen aan conditionaliteit ook op meer flexibiliteit en investeringsruimte mogen rekenen.
- t179
- t180 Dat zien we ook bij de meerjarenbegroting (MFK) van de EU.
- t181 Hier zitten voorbeelden van bestedingen die zeer succesvol zijn en die er mede toe hebben bijgedragen dat EU-lidstaten spectaculair zijn gegroeid.
- t182 Ierland was in het verleden zo'n voorbeeld, en Polen zal het Verenigd Koninkrijk in de komende jaren voorbijstevigen qua koopkracht per inwoner.
- t183 Een beter bewijs dat Brexit een slechte keus is geweest is niet denkbaar.
- t184 Maar hervormingen zullen ook nodig zijn voor de uitgaven, zeker als de EU wordt uitgebreid.
- t185 Hervormingen gaan immers voorafgaand aan uitbreidingen.
- t186 Dat Oekraïne is toegelaten tot het EU-voorportaal moet enorme hervormingen van de landbouwfinanciering met zich meebrengen, anders ontploft het budget.
- t187
- t188 In hoofdstuk VI (EU en instituties) behandelen wij de omvang en de organisatie van de EU zelf.
- t189 Het is duidelijk dat, zodra de EU zal uitbreiden, wij prioriteit geven aan het vergroten van de slagkracht en het handelingsvermogen van de EU boven haar omvang.
- t190 Teneinde nieuwe EU-lidstaten te kunnen verwelkomen, zullen stevige hervormingen moeten worden doorgevoerd.
- t191 Maar uitbreiding kan alleen als we accepteren dat er een groeiend aantal van die gemeen hebben dat zij flexibele arrangementen en stadia van EU-lidmaatschap zullen ontstaan en bijgevolg verschillende vormen van beslissingsmacht met zich meebrengen.
- t192 Eerst hervormen en dan uitbreiden, is ons devies.
- t193 Het opgeven van veto's op buitenlandbeleid, de mogelijkheid om ook als niet-lidstaat militair met de EU samen te werken, en de hierboven genoemde graduele stappen dragen bij aan de flexibele arrangementen die de hervormde Europese Unie zal moeten aanbieden.
- t194 Anders dan in het verleden willen we daarbij meer oog hebben voor het geopolitieke belang om landen met de EU te associëren of zelfs naar de Unie te halen.
- t195
- t196 Dat samenlevingen op de Westelijke Balkan nu door autoritaire landen als Saoedi-Arabië, China, Turkije en Rusland worden beïnvloed levert regelrechte veiligheidsdreigingen op.
- t197 Landen als Kosovo en Servië blijven kruidvaten waar deze autoritaire machten maar wat graag een lucifer bijhouden.
- t198 Dit laat ook zien dat Europese landen over voldoende militaire slagkracht voor optreden in de eigen regio moeten beschikken, en dat het van belang is om de Europese aspiraties van deze landen strikt maar fair te ondersteunen.
- t199 De voorstellen die we hier doen voor een verregaand, geïntegreerd Europees defensie- en veiligheidsbeleid brengen dat ook met zich mee.
- t200 Europees buitenland- is veiligheidsbeleid en het zwaartepunt van de EU verschuift dan ook van welvaart naar onze geopolitieke veiligheid.

1201

1202 Deze verzwaarde veiligheidsfocus is er niet alleen op gericht om onze welvaart of levensstandaard te behouden, maar juist ook onze vrijheid en manier van leven.

1203 De Europese manier van leven is anders dan in andere delen van de vrije wereld, om over de groeiende autoritaire deel van de wereld maar te zwijgen.

1204 Tussen het staatskapitalisme zonder burgerlijke vrijheid van China en het ongetemde marktkapitalisme met veel vrijheid en weinig bescherming van de VS, ligt ons oude continent met een frisse belofte; de vrijheid van de markt en de bescherming van de rechtstaat.

1205 Van consumentenrechten tot burgerrechten, nergens is het beter toeven dan in de EU.

1206 Daarom zetten wij in op het beschermen van de rechtsstaat, omdat we ook in de EU zien hoe autoritaire krachten burgerrechten en de rechtstaat zelf willen uithollen.

1207 Op dit vlak heeft de EU een wereld te verliezen, wat ons betreft streven we ernaar om een rechtstatelijk voorbeeld voor de wereld te blijven.

1208 Maar dat kan alleen als we de naïviteit over het groeiende autoritarisme binnen en buiten de EU laten varen.

1209

1210 Tenslotte

1211 Onder een handelingsbekwame en soevereine EU verstaan wij een Europese Unie met slagkracht en doorzettingsmacht.

1212 Een Unie waarvan de omvang en de instituties worden voorafgegaan door hervormingen en modernisering en die zich concentreert op de uitdagingen voor de periode 2024-2029.

1213 Wat ons betreft zijn de drie belangrijkste uitdagingen voor de komende periode dan ook:

1214

1215 1) geopolitiek en geo-economie (van Oekraïne tot China)

1216 2) migratie en asiel (overtuigend terugbrengen asielstromen en bewaken buitengrenzen)

1217 3) energie en klimaat (economische winnaar en klimaat-koploper)

1218

1219 Ten slotte introduceren wij een nieuwe balans voor de moderne Europese mens op het gebied op het gebied van digitale technologie (AI, quantum, IoT).

1220

1221 Er wordt wel eens de vergelijking gemaakt met een fort.

1222 Meestal in negatieve zin.

1223 Wij vinden de gedachte dat de EU meer als een fort gaat opereren juist aantrekkelijk, maar de definitie doet ertoe.

1224 Binnen het fort gelden optimale vrijheid en veiligheid en gaan wij zelf over het oplaten of neerlaten van onze toegangsbruggen.

1225 Of het nu om migranten of producten en (vervuilende) industrie gaat, wij willen zelf weer zo handelingsbekwaam worden dat we bepalen wie of wat we in de EU willen toelaten en onder welke voorwaarden.

1226 Wij willen een bastion vormen voor Europese burgers, of het nu gaat om hun bescherming tegen Amerikaanse techgiganten of Russische inmenging in onze rechtsstaat.

1227 Dat we grip krijgen, in plaats van dat alles ons overkomt.

1228 Fort Europa wordt vaak als een negatief beeld gezien.

1229 Maar wat ons betreft gaat het om een stevig, slagvaardig en soeverein Europa dat grenzen stelt en ruimte geeft.

1230

1231 Wij zijn dan ook niet voor of tegen 'Europa' of de EU.

1232 Wij hebben ook geen grotere voor- of afkeur voor de ene boven de andere overheidslaag.

1233 De gemeente is ons net zo lief als de EU.

1234 Liberalen kijken naar alle overheidslagen met een mengeling van enthousiasme en scepsis.

- 1235 We kijken altijd of die overheid niet de vrijheid van ons als burgers te veel beperkt, via haar belastingdruk onze welvaart niet te veel bekneelt en of zij veiligheid als haar kerntaak effectief waarborgt.
- 1236 Discussies voor of tegen Europa zijn dan ook volstrekt zinloos.
- 1237 Europa is ons continent.
- 1238 We leven hier.
- 1239 En de EU is.
- 1240 We hebben de EU hard nodig.
- 1241 Maar wel een die haar beloften waarmaakt.
- 1242 Die niet te veel belooft.
- 1243 En een EU die onze veiligheid vergroot, onze welvaart behoudt en de vrijheid garandeert.
- 1244
- 1245 Wij beoordelen plannen, voorstellen en regels uit de EU dan ook met een hele simpele formule: maken die ons veiliger, vrijer en welvarender, dan steunen we deze.
- 1246 Is er twijfel over of het onze veiligheid, vrijheid of welvaart verbetert, dan steunen we deze niet.
- 1247 Als onderdelen van deze vuistregel wél en andere niet verbeteren (veiligheid boven vrijheid bijvoorbeeld) dan beargumenteren we onze keuze of proberen het voorstel te verbeteren.
- 1248 Langs deze eenvoudige meetlat beoordelen we het optreden van de EU.
- 1249 En vanuit deze gedachte is ook dit verkiezingsprogramma 2024-2029 geschreven dat nu voor u ligt.
- 1250 We hebben hier opgeschreven wat we willen met de EU in plaats van wat we niet willen.
- 1251 Zodat u weet waar de VVD zich, hopelijk met uw stem, voor zal inspannen.
- 1252

1253 Ht: EU en de wereld

1254 Europa als geopolitieke speler

- 1255 We zullen de geopolitieke slagkracht en het handelingsvermogen van de EU moeten vergroten.
- 1256 In het belang van Nederland zal de EU meer resultaten moeten bereiken om onze veiligheid, vrijheid en welvaart te garanderen en Europese waarden te borgen.
- 1257 De VVD is bereid daartoe veto's op het buitenlandbeleid op te geven, een sterke Europese pijler onder de NAVO te bouwen en het handels- en competitiebeleid meer in het teken te stellen van de toenemende geopolitieke spanning.
- 1258
- 1259 De Russische invasie in Oekraïne heeft ons pijnlijk duidelijk gemaakt dat oorlog in Europa een nieuwe realiteit is.
- 1260 De annexatie van de Krim door Rusland, het stoken in de Donbas en het neerschieten van MH17 – met 196 Nederlandse slachtoffers – hadden ons al wakker moeten schudden.
- 1261 Maar Nederland ging ermee om als een nachtmerrie: na de heftige beelden, sloten wij de ogen voor het kwaad.
- 1262 Met een toekomst zonder een vrij en soeverein Oekraïne staat ook de Europese veiligheidsarchitectuur op het spel.
- 1263
- 1264 De snelle opkomst van China als economische en militaire grootmacht is tekenend voor een wereld waarin autoritaire landen en regimes zich weinig gelegen laten liggen aan de op regels gebaseerde internationale orde.
- 1265 China deinst niet terug voor regels over spionage en privacy, is bereid strategische infrastructuur binnen en buiten Europa op te kopen en wil de wereldwijde competitie voor technologie en grondstoffen in haar voordeel beslechten.
- 1266 Nederland heeft als relatief klein, open en dus kwetsbaar land baat bij een sterke en stabiele Europese Unie – ook als Nederland de vierde economie is in de samenwerking.
- 1267 Via de EU en een Europese pilaar binnen de NAVO kunnen wij onze eigen belangen het

beste behartigen.

1268

1269 Ook dwingen oploeiende conflicten aan de buitengrenzen van de Europese Unie in toenemende mate dat de EU geopolitiek stelling moet nemen.

1270 Zeker als deze conflicten niet alleen aan onze buitengrenzen de veiligheid aantasten door migratie- en vluchtelingenstromen, maar ook als conflicten zich in onze binnensteden manifesteren.

1271 Het Palestijns-Israëliësch conflict een eeuwenoud, maar de gruwelijke terroristische aanval van Hamas op het grondgebied van Israël drukt ons met de neus op de feiten.

1272 Het herinnert ons eraan dat een democratische staat zijn zelfverdedigingsrecht moet kunnen uitoefenen en dat er in ieders belang uitzicht moet komen op duurzame vrede tussen Israëliërs en Palestijnen.

1273

1274 Het aloude conflict heeft de multiculturele breuklijnen van onder andere 9/11- en Charlie Hebdo-aanslagen weer aan de oppervlakte gebracht.

1275 Niet alleen de vrede aan onze buitengrenzen, maar ook de sociale solidariteit van onze binnesteden staat op het spel.

1276 De EU heeft helaas geen leidende rol in het Midden-Oosten op zich kunnen nemen – die is weggelegd voor de VS en de Arabische buurlanden – maar de EU zal noodzakelijk zijn om het praktische perspectief op een levensvatbare Palestijnse staat naast een veilig Israël te blijven stimuleren.

1277 Dat is ook in het belang van de eigen sociale cohesie, getuigen diverse nationale spanningen.

1278 Hier raken buitenland en binnenland elkaar.

1279

1280 De VVD ziet mogelijkheden in een Europese Unie die zich in een steeds complexere en hardere wereld opstelt als een geopolitieke speler met een realistische blik op het buitenland.

1281 Het buitenlandbeleid van de Unie is er om onze belangen te behartigen.

1282 De EU moet het buitenlandbeleid sneller en slagvaardiger kunnen acteren.

1283 Het handelingsvermogen van de Unie – de strategische soevereiniteit – willen we vergroten, bijvoorbeeld door de Europese Raad als een echte veiligheidsraad te laten functioneren.

1284 Afhankelijk van de internationale crisis die het hoofd moet worden geboden, kan de Europese Unie daarbij ook niet-EU-landen uitnodigen, zoals het VK, Zwitserland en Noorwegen.

1285 Behalve door de individuele leden kan de EU-veiligheidsraad ook door de Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid bijeengeroepen worden en zal deze actief bevorderen dat de Europese Unie met een stem spreekt.

1286

1287 De reikwijdte bij buitenlandbeleid van de EU zal meer op de belangen van Europese landen moeten zijn gericht.

1288 In sommige gevallen betekent dit een wereldwijde focus, zoals zekerstellen van de toegang tot grondstoffen, in Afrika of Zuid-Amerika.

1289 Ook in samenwerking kan dit van betekenis zijn, bijvoorbeeld met gelijkgezinde landen in Azië om tegenwicht te bieden aan China of principes als vrije zeevaart overeind te houden.

1290 In belangrijke mate zal het zich ook beperken tot optreden op en rondom het Europese continent.

1291 Dit beleid zal dus ook voor een flink deel buitengrenzenbeleid moeten zijn, waarbij (militair) optreden zich vooral concentreert op de brandhaarden in de eigen regio.

1292 Zo zetten we ons in voor de vrijheid en democratie op ons continent, maar vertellen we ons niet aan mondiale uitdagingen en nationale crises buiten de EU.

1293

1294 Voor onze veiligheid

1295 De NAVO blijft de hoeksteen van ons veiligheidsbeleid en de Verenigde Staten zijn hierin een cruciale partner, maar Europese landen moeten in staat zijn om zelfstandiger op te treden om de veiligheid in de eigen regio te waarborgen.

- 1296 De Europese Unie is economisch gezien een grootmacht, maar dit wordt niet gereflecteerd in haar machtspolitieke gewicht en in het buitenlandbeleid.
- 1297 De Europese Unie moet durven haar economische positie in te zetten op het wereldtoneel.
- 1298 Daarnaast moet de EU zo snel mogelijk investeren in defensiesamenwerking om een afschrikingsvermogen te ontwikkelen zodat agressoren zich niet langer mogelijkheden zien om conflicten te starten aan onze buitengrenzen.
- 1299
- 1300 Dat de veiligheidsarchitectuur van ons continent voor de derde keer op het spel staat, betekent dat het dringend noodzakelijk is versneld een Europese pijler onder de NAVO te bouwen, precies zoals John F.
- 1301 Kennedy betoogde.
- 1302 Na de Tweede Wereldoorlog lag Europa in puin, na de val van de Berlijnse Muur was Europa gedeeld en verdeeld, maar nu Oekraïne vecht voor de beginselen van soevereiniteit en vrijheid die ook de onze zijn, is er geen excuus meer nog langer te treuzelen.
- 1303 De EU moet daadkrachtig zijn.
- 1304 Om dat te kunnen bereiken moeten defensie-uitgaven fors omhoog, het Europese defensiefonds moet ook samenwerkingen met niet-bondgenoten mogelijk maken en we moeten af van de heilloze gedachte dat de civiele organisatie van de EU het militaire succes van de NAVO kan evenaren of dupliceren.
- 1305 Individuele defensiesamenwerking binnen de EU, zoals tussen Nederland en Duitsland met een legerkorps en een pantserdivisie, kunnen sneller gerealiseerd worden dan Europese samenwerkingen via de EU.
- 1306 De EU kan voor onze continentale veiligheid wel randvoorwaarden scheppen of zelfs aanjager zijn.
- 1307 De VVD bepleit daartoe de volgende stappen;
- 1308 Defensie**
- 1309 * De VVD is voorstander van verdere defensiesamenwerking en -inkoop binnen de Europese Unie om zo de Europese definitie binnen de NAVO te versterken.
- 1310 De Russische inval in Oekraïne heeft het nut en de noodzaak hiervan onderstreept.
- 1311 De VVD blijft tegen het vormen van een Europees leger.
- 1312 De inzet en uitzending van militairen blijven een nationale aangelegenheid.
- 1313 De NAVO heeft geteste commandostructuren en bevelvoering, de skills en drills zijn duidelijk en soldaten spreken elkaars militaire taal.
- 1314 Dat is met name cruciaal voor afschrikking van (en in extremis optreden tegen) een sterke tegenstander als Rusland.
- 1315 Voor stabilisatiemissies op de Balkan, civiele taken en politiemissies komt de EU nadrukkelijker in beeld.
- 1316 Ook kunnen niet-EU lidstaten als het Verenigd Koninkrijk (VK) en Noorwegen in beeld komen voor troepenleveranties onder NAVO- of EU-vlag, deze landen kunnen ook worden uitgenodigd voor de EU Veiligheidsraad.
- 1317
- 1318 * De Europese Unie bevordert de standaardisatie van munitie en interoperabiliteit van wapensystemen van de lidstaten.
- 1319 Hierbij creëert de EU financiële prikkels voor lidstaten om gezamenlijk materieel bij Europese wapenproducenten aan te schaffen dat voldoet aan waar mogelijk aangescherpte (NAVO-)eisen voor standaardisatie.
- 1320 Toezeggingen aan Oekraïne voor munitielevering worden met verdubbelde inzet waargemaakt.
- 1321 * Lidstaten en de EU binnen PESCO moeten ook aandacht vestigen op het gezamenlijk ontwikkelen van strategische wapensystemen, hypersonische wapens, autonome wapens (en de verdediging daartegen) of AI-gedreven manoeuvres en zwermtechnologieën (en de verdediging daartegen).
- 1322 Zo zorgen we ervoor dat de Europese defensie toekomstbestendig is.
- 1323 * Het Europese Defensiefonds wordt significant verhoogd en gericht ingezet om de

defensiecapaciteiten van lidstaten te versterken, zoals geïntegreerde en gelaagde lucht- en raketverdediging, de bouw van extra munitiefabrieken, hypersonische wapens en AI.

1324 Dit fonds moet daarnaast worden opengesteld om langdurige militaire steun aan Oekraïne te waarborgen.

1325 We stellen deelname aan EDF-projecten open voor Oekraïne, de Britten en Amerikanen zodat we gezamenlijk systemen kunnen ontwikkelen, afnemen en uitruilen.

1326 Dit zorgt voor meer geavanceerde wapensystemen, vergroot de afzetmarkt van onze industrie, en is goed voor interoperabiliteit in de NAVO.

1327

1328 * Subsidies uit het Europese Defensiefonds worden bovendien ingezet om de toeleveringsketens van Europese defensiebedrijven robuuster te maken en strategische afhankelijkheden in kritieke sectoren te beperken.

1329 Hierbij staat het belang van de Europese lidstaten en de uitvoering van NAVO-taken voorop.

1330 * De Europese Unie en haar lidstaten moeten de defensie-industrie niet langer uitsluiten van subsidie-instrumenten, zodat investeringen in defensie worden aangemoedigd.

1331 Grote investeerders plaatsen defensie in hetzelfde rijtje als tabak en investeren daardoor niet in deze Europese industrie.

1332 Hierdoor blijven we in de toekomst te afhankelijk van fabrikanten uit derde landen zoals de VS, en beperken we onze creatieve innovatiecapaciteit.

1333 * De uitsluiting van investeringen in militair materieel door de Europese Investeringsbank (EIB) en gelieerde organisaties wordt direct opgeheven.

1334 * De VVD is voorstander van een gelijk speelveld binnen de Europese Unie op het gebied van defensie.

1335 De defensie-industrie uit de verschillende lidstaten moeten kunnen rekenen op voorspelbare Europese marktvoorwaarden om investeren en innoveren aan te moedigen.

1336 Kleinere lidstaten moeten niet de dupe zijn van het beleid van grote lidstaten.

1337 Dit kan onder meer door vooraf zekerheid te bieden over exportvergunningen en oplage-eisen voor materieel.

1338 * Nederland sluit zich aan bij het trilaterale akkoord tussen Frankrijk, Duitsland en Spanje over wederzijdse erkenning van exportvergunningen, waarbij bijvoorbeeld een toeleverancier mag meeliften op de exportvergunning van de producent van het hoofdwapensysteem: de zogenaamde de minimis-regel.

1339 Het doel hiervan is dat dit op lange termijn in de hele EU geldt.

1340 * Nederland neemt het voortouw om via de tien Noord-Europese landen die samenwerken in Joint Expeditionary Force (JEF) gezamenlijke kustwachtsamenwerking op te zetten om deze infrastructuur te beschermen.

1341 Ook de aanslagen op Nordstream-pijpleidingen bewezen de noodzaak van zo'n dienst.

1342 Door de versterking van de Europese detentiecapaciteit wordt bescherming van de strategische, civiele infrastructuur steeds belangrijker, zoals de haven van Rotterdam, Schiphol en energie- en internetnetwerken.

1343 Dreigingen worden steeds reëler en binnen een aantal jaar zal veel van onze elektriciteit van de Noordzee afkomstig zijn.

1344 Daarnaast loopt veel belangrijk dataverkeer via de Noordzee.

1345

1346 * Via het Europese defensiefonds wordt geïnvesteerd in kustwachtmaterieel, waarmee het samenwerkingsverband JEF de middelen krijgt om windparken en (data)kabels te beveiligen en schepen uit derde landen te monitoren.

1347 * Europese landen dienen ernaar te streven een deel van de taken van de Amerikaanse Zesde Vloot, die de wateren in en rondom Europa beschermt, over te nemen.

1348 Dit kan bijvoorbeeld gebeuren op het gebied van verdediging tegen ballistische raketten als Europese landen op dit punt hun door de NAVO toebedeelde taken uitvoeren.

1349

1350 * De Europese Unie spant zich ervoor in dat Oekraïne ook op lange termijn in staat is zich tegen de Russische agressie te verdedigen en Rusland militair af te schrikken.

1351 De gezamenlijke inkoop van materieel voor Oekraïne door de Europese Unie wordt uitgebreid: in EU-verband en samen met de Europese defensie-industrie wordt gewerkt aan de gezamenlijke levering van raketverdediging, gepantserde voertuigen, jachtvliegtuigen en munitie.

1352 Op korte termijn kijken we ook naar inkopen buiten Europa als de Europese industrie (nog) onvoldoende capaciteit heeft, zoals bij de productie van artilleriegranaten.

1353

1354 * Hybride conflictvoering is voor onder andere Rusland, China en Iran aantrekkelijk omdat een tegenreactie meestal uitblijft.

1355 Deze verlamming moet worden opgeheven.

1356 Nederland moet met de EU en andere democratische landen bij internationale afspraak vastleggen dat wij het recht voorbehouden om collectieve tegenmaatregelen te treffen als één land het slachtoffer is van internationaal onrecht.

1357

1358 Buitenlandbeleid

1359 * De VVD wil het vetorecht op buitenlandonderwerpen afschaffen.

1360 De Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheid moet sneller en autonomer kunnen schakelen zodat we als wereldspeler effectiever kunnen acteren.

1361 Dat kan zonder verdragswijziging en in samenwerking met andere welwillende lidstaten.

1362

1363 * De Europese Raad moet als een Veiligheidsraad gaan functioneren, waarbij ook vertegenwoordigers van NAVO-bondgenoten zoals het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen kunnen worden uitgenodigd.

1364 Ook bij de voorbereidende diplomatieke overleggen zoals het Politiek en Veiligheidscomité (PVC) kunnen vertegenwoordigers van NAVO-bondgenoten worden uitgenodigd.

1365

1366 * Het buitenlandbeleid van de Europese Unie moet assertief, proactief en adaptief zijn bij actuele bedreigingen.

1367 Hiervoor komt er een geïntegreerde lijst van landen waar aangescherpte eisen bij gelden.

1368 Deze lijsten vormen de basis voor EU-beleid zoals de Chips Act, Net Zero Industry Act of de Raw Materials Act, zodat er geen subsidies naar entiteiten uit landen gaan waar we juist onafhankelijker van willen worden.

1369 Ook bestaande programma's worden doorgelicht.

1370 * Vanuit het concept Open Strategische Autonomie bezien moet de Europese Unie met zoveel mogelijk strategische partners optrekken om de veiligheid en de welvaart van democratiën te bevorderen en te waarborgen.

1371 Daarnaast moet de Europese Unie grote afhankelijkheden in strategische sectoren van onvrije landen afbouwen of vermijden.

1372 In dit programma spreken wij echter liever over Strategische Soevereiniteit, omdat Europese Unie niet autonoom is in de wereld en ook niet gewend is hiernaar te handelen.

1373 De oorlog in Oekraïne vormt het beste bewijs dat we in samenwerking met niet-lidstaten het effectiefst zijn.

1374 Hetzelfde geldt voor ons beleid richting China.

1375

1376 * De EU moet de naburige landen zoveel mogelijk blijven ondersteunen om inmenging van Rusland en China te voorkomen.

1377 Denk hierbij aan de politieke inmeningen in bijvoorbeeld Kazachstan en Georgië waar Russische invloed alomtegenwoordig is.

1378 Daarbij moet de Europese Politieke Gemeenschap gebruikt worden om met landen in de naburige regio's in gesprek te gaan en zoveel mogelijk te laten samenwerken met de Europese Unie, bijvoorbeeld als het gaat om veiligheid, buitenlandse politiek, migratie, energieveiligheid, enzovoort.

1379 Partnerschappen en samenwerkingsovereenkomsten tussen de EU en naburige landen kunnen ook helpen bij het creëren van een gelijk speelveld dat aansluit op de EU en zorgen dat

deze landen dichterbij de Europese Unie komen te staan.

1380 Dit maakt Europa en haar omgeving stabiel, veiliger en welvarender.

1381 * Het Verenigd Koninkrijk blijft ook na Brexit een belangrijke partner voor de Europese Unie en zeker voor de Nederlandse economie van belangrijke grootte.

1382 De VVD wil daarom dat de EU en het Verenigd Koninkrijk een verdrag sluiten over verdere en intensieve samenwerking op onder meer het gebied van veiligheid, defensie en economie.

1383 Maar ook migratie en duurzaamheid en een vrij verkeer van mensen moet bespreekbaar zijn.

1384 * De Europese Unie maakt steeds vaker gebruik van sancties om landen en personen die zich niet aan de internationale rechtsorde houden te straffen.

1385 Om het sanctiebeleid effectiever te maken wil de VVD een Europese sanctie-instelling die verantwoordelijk is voor het uitwerken van deze sancties, het delen van expertise met lidstaten en het handhaven van de naleving hiervan.

1386 Door kennis op één punt te verzamelen kunnen de sancties tijdiger en gedetailleerder worden ingezet, wat de impact vergroot en omzeiling vermoeilijkt en de Nederlandse rol is hierin vormgevend met onder andere het Internationaal Hooggerechtshof.

1387 * Jaarlijks publiceert deze sanctie-instelling de resultaten van het EU-sanctiebeleid, net zoals dat in de Verenigde State en het Verenigd Koninkrijk gebeurt.

1388 Om de effectiviteit van sancties te vergroten moet de EU vaker met de VS en het VK optrekken bij opleggen van sancties.

1389 De EU moet de ondermijning van sancties door derde landen harder aanpakken en strenger controleren, de zogenaamde non-territoriale werking van sancties.

1390 Een nieuw sanctieregime tegen georganiseerde misdaad en corruptie moet mogelijk worden en moet een Europese betekenis krijgen, net zoals in de VS en het VK.

1391 * De Europese Unie moet harder optreden tegen vijandige statelijke activiteiten tegen de Europese Unie en haar lidstaten.

1392 Er moeten specifieke sectorale sanctieregimes komen tegen onder meer cyberaanvallen en buitenlandse inmenging.

1393 * Er komt een Europese publiek-private taskforce tegen illegale visserij.

1394 China rooft wereldzeeën leeg met industriële vloten die overal de regels overtreden.

1395 Dit leidt tot lokale werkloosheid, wat weer tot ongewenste migratiestromen leidt.

1396 De toestroom van Senegalezen naar de Canarische eilanden is goeddeels te wijten aan Chinese visserij.

1397 Door inlichtingendiensten, marines, kustwachten, commerciële bedrijven die aan shiptracking doen (met methodes als satellietfotografie, radar en AIS), het werk van NGO's en diplomatie te combineren kunnen we op allerlei manieren Chinese vissersvloten volgen, actief hinderen, vervolgen en lokale partners in staat stellen om China hierop aan te spreken.

1398

1399 * De VVD steunt het nieuwe Defence for Democracy-package van de Europese Unie en pleit voor het harder optreden tegen buitenlandse beïnvloeding, waar nodig met economische maatregelen.

1400 We werken samen om te zorgen dat religieuze instellingen en scholen geen financiering ontvangen uit onvrije landen zonder godsdienstvrijheid.

1401 Online Jihadisme wordt streng aangepakt.

1402 * Het moet makkelijker worden om (quasi-)statelijke organisaties op de terreurlijst te plaatsen, zoals als de Iraanse Revolutionaire Garde, Hamas en de Wagner Groep of er moet een nieuwe lijst met vijandelijke semi-statelijke organisaties gecreëerd worden.

1403 Zo wordt Hezbollah in zijn geheel aan de EU-terrorismlijst toegevoegd en worden EU-sancties tegen Iran uitgebreid.

1404

1405 * Om statelijke en en quasi-statelijke dreigingen tegen te gaan dient de samenwerking tussen nationale veiligheidsdiensten versterkt te worden op het gebied van terrorisme, buitenlandse inmenging en economische veiligheid.

1406 De NCTV moet bijvoorbeeld in goed contact kunnen staan met zijn Europese collega's.

- 1407 Een sterker gedeeld dreigingsbeeld vormt de basis voor daadkrachtig EU optreden.
- 1408 Nederland moet hierbij optrekken met gelijkgezinde lidstaten en een voortrekkersrol spelen in de Unie.
- 1409
- 1410 * Nu willekeurige Europese burgers ontvoerd worden om er geld en concessies bij individuele lidstaten voor terug te krijgen, moeten we op Europees niveau gecoördineerd een vuist maken tegen Iran.
- 1411 Hierbij valt te denken aan het uitzetten van ambassadepersoneel, het beperken van vliegverbindingen of andere collectieve tegenmaatregelen.
- 1412 Er moet ook geen taboe rusten op economische sancties tegen deze acties.
- 1413
- 1414 * Ontwikkelingssamenwerking moet dienstbaar zijn aan de belangrijkste buitenlandpolitieke doelstellingen van de Europese Unie.
- 1415 Waar ontwikkelingsgeld wordt uitgegeven, draagt dat bij aan de Europese belangen; migratie, veiligheid, klimaat en economie.
- 1416 * Bij Europese ontwikkelingssamenwerking wordt daarnaast op impact gestuurd, met zo veel mogelijk financiering op basis van resultaten in plaats van financiering op basis van voornemens zonder resultaatverplichting.
- 1417 * Via ons buitenlandbeleid en de industriepolitiek verminderen we de afhankelijkheid van landen als China en Rusland.
- 1418 Ook waar het grondstoffen betreft, als bijvoorbeeld uranium en gas.
- 1419 Dat doen we door samen te werken met alternatieve leveranciers.
- 1420
- 1421 * De doelen die de Europese Commissie heeft gesteld voor de huidige Critical Raw Materials Act zijn wat de VVD betreft niet ambitieus genoeg.
- 1422 De afhankelijkheid van China op het gebied van kritieke grondstoffen willen wij verder afbouwen door middel van diversificatie van productie in Afrika, Zuid-Amerika en Azië.
- 1423 Daarnaast willen we kijken of en waar er snel genoeg nieuwe mijnbouw binnen de EU gerealiseerd kan worden.
- 1424 De EU kan ook strategische posities innemen in mijnbouw in landen buiten de EU.
- 1425
- 1426 Ondernijmende criminaliteit en terrorisme**
- 1427 * Effectief inzetten van Europese opsporingsbevoegdheden is volgens de VVD cruciaal.
- 1428 Het 'Joint Investigation Teams' (JIT) is een Europese samenwerkingsstructuur waardoor politie en justitiële diensten collectief kunnen optrekken tegen grensoverschrijdende criminaliteit en oorlogsmisdaden.
- 1429 Voor een doelmatige aanpak tegen de ondermijning zetten we het JIT effectiever in, gecombineerd met een nauwer samenwerkingsverband tussen lidstaten en de agentschappen Europol, Eurojust, en het internationaal strafhof ICC.
- 1430 * De VVD ziet veel mogelijkheden voor een Europese Taskforce op zeehavens.
- 1431 Om de internationale drugscriminaliteit verder in te dammen, is efficiënte informatie-uitwisseling en een integrale handhavingsaanpak cruciaal.
- 1432 Hiervoor breiden we de samenwerkingsverbanden op de havens van Rotterdam, Antwerpen en Hamburg verder uit aan de hand van een Taskforce-model.
- 1433 Zo treden we gezamenlijk op tegen daders en de criminele organisaties waardoor ze worden aangestuurd.
- 1434
- 1435 * Er komt een inspanningsverplichting voor rederijen en luchtvaartmaatschappijen.
- 1436 Illegale handel komt veelvuldig via zee- en luchtvracht binnen.
- 1437 Een Europese inspanningsverplichting zorgt voor duidelijke afspraken met rederijen en luchtvaartmaatschappijen, waardoor zij duurzaam investeren in veilige handel en niet willekeurig kunnen uitwijken naar andere zee- en luchthavens binnen de lidstaten.
- 1438 Bedrijven die zich hieraan conformeren, worden met een fasttrack-regeling beloond en krijgen voorrang op zee- en luchthavens.
- 1439

- 1440 * Europa moet een vuist vormen tegen internationaal terrorisme.
- 1441 Terreurgroepen zijn actief over de hele wereld.
- 1442 Om aanslagen ten alle tijde te voorkomen, wordt samenwerking tussen de Europese veiligheidsdiensten versterkt en uitgebreid, zoals ook al eerder beschreven.
- 1443 Om onze informatiepositie te versterken, betrekken we onze strategische partners binnen de Five Eye-landen hierbij.
- 1444
- 1445 * Veiligheid begint voor ons voorbij de buitengrenzen.
- 1446 Om te voorkomen dat oorlogsmisdadigers of terroristen zich aanmelden als asielzoekers, om zo de EU binnen te komen, is een nauwer Europees samenwerkingsverband tussen veiligheidsdiensten en migratiediensten cruciaal.
- 1447 Daarbij wordt de informatie-uitwisseling tussen Frontex, Europol en migratiediensten aan de buitengrenzen versterkt waardoor ze bijvoorbeeld over daders en dreiging te weten komen.
- 1448 * De aanpak van radicalisme en buitenlandse inmenging voorkomt ernstige terreur.
- 1449 Elke vorm van radicalisme tegen onze Europese waarden moet dus zwaar worden gestraft.
- 1450 Via een Europees collectief gaan we online jihadisme en haatpredikanten beter monitoren en wordt hen toegang tot de EU ontboden.
- 1451 Verder pleiten we voor een Europese regeling zodat we een stevige grip krijgen op religieuze instellingen die door ondemocratische landen worden gefinancierd.
- 1452 * De bestrijding van terrorismefinanciering krijgt meer prioriteit.
- 1453 Terrorismisme wordt grotendeels gefinancierd met witwasgeld uit opbrengsten van drugs- en wapenhandel.
- 1454 Via het Europees fiscaal opsporingsagentschap Anti Money Laundering Authority (AMLA) pakken we internationale witwasconstructies aan.
- 1455 Dit wordt vergemakkelijkt bij intensieve Europese samenwerking.
- 1456
- 1457 Handel en markt**
- 1458 Handel bevordert de stabiliteit en veiligheid in de wereld en is daarmee een belangrijk instrument in het buitenlandbeleid van de EU.
- 1459 Handel heeft in Nederland ook grote welvaart gebracht.
- 1460 Maar de afgelopen jaren zien ook wij, ondanks onze liberale liefde voor vrije handel, dat er ook risico's kunnen kleven aan handel en investeringen.
- 1461 Als wij voor belangrijke producten of grondstoffen afhankelijk zijn van autocratische landen, kunnen zij dat gebruiken om ons onder druk te zetten.
- 1462 Zelfs in de relatie met een bondgenoot als de VS zien we dat handel een belangrijk middel is.
- 1463
- 1464 De Europese Unie zal zijn positie als economisch machtsblok daarom ook effectiever in moeten zetten.
- 1465 Een actief handelsbeleid is nodig om toegang te houden tot overzeese markten en grondstoffen, zeker wanneer China een overgaat tot een assertievere aanpak en landen binnen de invloedssfeer probeert te trekken.
- 1466 Een stevig handelsbeleid betekent ook dat de Europese Unie de interne markt moet beschermen tegen oneerlijke concurrentie van buitenaf.
- 1467 De Europese Unie moet hier hard tegen optreden en het instrumentarium ter bescherming van de interne markt uitbreiden.
- 1468 Als we daar niet in slagen betekent dat dat Europese ondernemers in een ongelijk speelveld van de markt gedrukt worden door buitenlandse concurrenten.
- 1469
- 1470 * De VVD wil dat de EU meer handelsverdragen afsluit om dit te bevorderen.
- 1471 Het sluiten van nieuwe verdragen is in het belang van de Europese Unie en vooral van Nederland als een écht handelsland.
- 1472 Met nieuwe verdragen komen nieuwe kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven.

- 1473 Handelsverdragen kunnen voor de Europese Unie ook een middel zijn om economische macht in te zetten ter bevordering van de stabiliteit en veiligheid in de wereld en ter bescherming van de eigen belangen.
- 1474 * De Europese Unie zet zich met de VVD in om een nieuw handelsverdrag met de Verenigde Staten te sluiten.
- 1475 De VS is de belangrijkste partner van de EU op gebied van veiligheid en handel Een nieuw verdrag is, gezien de economische groeikansen en mogelijkheid minder afhankelijk te worden van onbetrouwbare regimes, in het belang van de Europese Unie.
- 1476 Het is van fundamenteel belang dat Westerse democratieën elkaar zoveel mogelijk versterken.
- 1477 * De EU sluit strategische handels- en investeringsverdragen met opkomende landen zoals de Mercosur-landen, India, Brazilië, Pakistan, Indonesië, Bangladesh, Ethiopië en Nigeria omdat een zorgvuldig en eerlijk handelssysteem voor de VVD belangrijk is.
- 1478 Met deze landen kan in het kader van het bevorderen van onze economische veiligheid afspraken worden gemaakt over bijvoorbeeld grondstoffen, maar ook om het multilaterale handelssysteem te beschermen tegen verdere uitholling door bijvoorbeeld China.
- 1479
- 1480 * Net als Canada moet de Europese Unie zich inzetten voor een investeringsverdrag tussen de EU en Taiwan.
- 1481 Niet alleen om als EU een positief effect te hebben op de weerbaarheid van de Taiwanese economie, maar ook om wederzijdse investeringen op gebied van halfgeleiders en Europese zelfredzaamheid te stimuleren.
- 1482 * Unilaterale handelsvoordelen voor ontwikkelingslanden moeten kunnen worden ingetrokken als die landen niet willen meewerken aan terugkeer van migranten, als die landen met geopolitieke rivalen optrekken of als zij verantwoordelijk zijn voor ernstige mensenrechtenschendingen, zoals het invoeren van de doodstraf op LHBTQI+'ers.
- 1483 * De invloed van Rusland en China in Afrika en andere werelddelen moet worden teruggedrongen.
- 1484 Hierbij is het van belang dat de EU alternatieve vormen van economische samenwerking en investeringen aanbiedt en dat de Global Gateway en economische partnerships strategisch worden ingezet.
- 1485 * De VVD wil dat de EU strengere wetgeving gaat ontwikkelen voor bedrijven uit derde landen die willen investeren in vitale sectoren en infrastructuur binnen de EU.
- 1486 De VVD vindt het onwenselijk dat derde landen zomaar controle kunnen krijgen over energiecentrales, defensie-industrie, ziekenhuizen, telefoonbedrijven en havens binnen de EU.
- 1487 Op dit moment is het niet verplicht voor EU-lidstaten om investeringen uit derde landen te screenen.
- 1488 Om dit mogelijk te maken moet er een gelijker speelveld gecreëerd worden tussen Europese lidstaten onderling, om zoveel mogelijk te voorkomen dat een investering of een overname in het ene land niet mogelijk is en in het andere land wel.
- 1489 We streven dus naar meer unanimiteit in wetgeving.
- 1490 Hierbij kan er gekeken worden naar een Europese lijst van strategische sectoren.
- 1491
- 1492 * Wat de VVD betreft kan de toepassing van het instrument van buitenlandse investeringen strenger.
- 1493 De Europese Commissie wil de regels herzien.
- 1494 De VVD steunt deze herziening, om Europese bedrijven en de Europese markt te beschermen.
- 1495
- 1496 * De VVD wil dat bedrijven uit derde landen bij het meedingen voor Europese aanbestedingsprojecten aan dezelfde criteria worden gehouden als Europese mededingers.
- 1497 Het kan niet zo zijn dat Europese bedrijven die zich aan de verduurzaming en maatschappelijke eisen houden worden weggeconcurrereerd door bedrijven uit derde landen die daar in hun waardeketen geen rekening mee houden.
- 1498

1499 * De VVD wil dat de EU instrumenten zoals het internationaal aanbestedingsinstrument en het anti-dwanginstrument op basis van wederkerigheid gaat inzetten tegen derde landen die EU-lidstaten onder druk zetten.

1500 Dit betekent, wat de VVD betreft, dat de EU het anti-dwanginstrument zou moeten inzetten tegen China als reactie op de maatregelen die het land heeft getroffen tegen Litouwen.

1501 Indien nodig moeten de drempelwaarden voor de activering van het internationaal aanbestedingsinstrument en de buitenlandse subsidieverordening verlaagd worden om een groter bereik te halen.

1502 De EU moet kijken hoe de scheepsbouw adequate bescherming kan krijgen tegen oneerlijke concurrentie uit Oost-Azië.

1503 * Op gebied van exportcontrole vindt de VVD dat de Europese Unie naast betere regels voor de export van goederen voor tweemaal gebruik, ook wetgeving moet gaan ontwikkelen om investeringen in geselecteerde investeringen in het buitenland te reguleren, zoals bij hoogwaardige technologieën van Europese bedrijven.

1504 Op dit moment worden investeringen van Europese bedrijven die in het bezit zijn van gevoelige technologie in derde landen onvoldoende gereguleerd, met het risico op ongewenste technologieoverdracht tot gevolg.

1505

1506 * Om de concurrentiekracht van het Europese bedrijfsleven te versterken moet ook de regel-, rapportage- en compliance-druk worden verminderd.

1507 Het rapport Need for regulatory breathing space van Business Europe is daarvoor een goede handleiding.

1508

1509 * Ook wordt, naast allerlei compliance-wetgeving die al is geïntroduceerd, een concurrentietoets ingevoerd die het toezichtsregime kan verlichten als dit onze concurrentiepositie onevenredig benadeeld.

1510

1511 * De EU heeft naast defensieve instrumenten waarmee ons bedrijfsleven wordt gesteund (IPI, FSR, anti-coercion) ook meer focus op offensieve ondersteuning via zogeheten export credits, de Global Gateway en partnerships.

1512

1513 * Het is tenslotte goed om meer samenhang aan te brengen tussen industrie- en exportbeleid, waarbij ook gelet wordt dat het Europese bedrijfsleven in alle lidstaten gelijkkelijk toegang krijgt tot vormen van concurrerende financiering.

1514 In Nederland moeten Invest NL en andere vormen van offensieve financiering gelijke tred houden met soortgelijke instrumenten in andere lidstaten.

1515

1516 * De Europese unie maakt een lijst waar China zelf buitenlandse producten weert en spiegelt die in beginsel voor producten uit China op de Europese markt.

1517 Zoals China dat nu zelf doet, speelt de EU in op de Chinese afhankelijkheid.

1518

1519 H2: EU en de buitengrenzen

1520 De EU en haar lidstaten krijgen grip op wie de EU binnenkomt.

1521 De EU heeft op dit moment nauwelijks controle over de eigen buitengrenzen.

1522 Met hulp van mensensmokkelaars wagen dagelijks talloze migranten de gevaarlijke overstek naar Europa of ondernemen een moeilijke route door het bos.

1523 Een groot deel van hen is niet op de vlucht voor oorlog en maakt geen kans op toelating.

1524 Eenmaal aangekomen in de Europese Unie is het vaak door gebrek aan medewerking van landen van herkomst lang niet altijd mogelijk om afgewezen asielzoekers terug te sturen.

1525 Deze situatie zet druk op de IND, op gemeenten en de samenleving als geheel.

1526 In andere Europese landen spelen vergelijkbare problemen.

1527 De kern van het Europese migratiebeleid moet dan ook zijn om controle te hebben over de eigen grenzen en zelf te bepalen wie de EU binnenkomt en wie de EU verlaat:

1528 De VVD wil het gebruik van illegale migratieroutes terugdringen en ontmoedigen.

- 1529 We willen in de toekomst dat, om regio's met veel vluchtelingen te ontlasten, EU lidstaten vluchtelingen kunnen uitnodigen om (tijdelijk) hierheen te komen via hervestiging.
- 1530 Hiermee voldoet de EU aan haar humanitaire verplichting en komt het recht op een asielaanvraag op Europees grondgebied voor de betreffende nationaliteiten te vervallen.
- 1531 Zo vervalt de prikkel om een gevaarlijke reis naar Europa te maken.
- 1532 Dit leidt tot zowel een humaner als een effectiever asielsysteem.

1533 Grensbewaking

- 1534 Pogingen om via migratiedeals tot betere opvang in de regio te komen, zullen weinig opleveren als de Europese grensbewaking en terugkeerprocedures niet op orde zijn.
- 1535 Dat is dus een speerpunt voor de VVD.
- 1536 Als asielzoekers weten dat zij nog altijd door een poreuze Europese buitengrens binnen kunnen komen, en dan recht hebben op asiel, zullen grote aantallen mensen dit blijven proberen.
- 1537 Daarom is het nodig adequate controles aan de Europese buitengrens uit te voeren.
- 1538 Dit stelt ons in staat om mensen snel te identificeren en desgewenst terug te sturen naar de veilige opvang in de regio of het land van herkomst.
- 1539
- 1540 * Registratie en identificatie vinden aan de buitengrenzen van de EU plaats.
- 1541 Asielzoekers worden aan de grenzen van de Europese Unie geregistreerd, waar de asielaanvraag wordt gecontroleerd.
- 1542 Asielzoekers die weinig kans maken op een vluchtelingenstatus kunnen op die manier snel worden teruggestuurd.
- 1543 Als het aan de VVD ligt, vinden deze controles zich zelfs buiten de EU-grenzen plaats, zodat asielzoekers bij de behandeling van de asielaanvraag nog niet in Europa zijn en bij afwijzing ook niet uitgezet hoeven te worden.
- 1544 Hiervoor gebruiken we bijvoorbeeld grensplaatsen (hotspots) aan de EU-buitengrens, of een eiland in de Middellandse Zee zoals bijvoorbeeld op Lampedusa (offshore processing).
- 1545
- 1546 * Op deze registratielocaties wil de VVD dat we toewerken naar een 72-uursprocedure.
- 1547 Nationale immigratieautoriteiten regelen dit proces aan de buitengrenzen en worden zodanig toegerust dat het mogelijk wordt om al binnen 72 uur te bepalen of iemand kan worden teruggestuurd of kans maakt op een vluchtelingenstatus.
- 1548 Zo wordt voorkomen dat kansarme asielzoekers te lang blijven hangen en onrust kunnen veroorzaken.
- 1549 Op deze manier is er geen noodzaak illegale en gevaarlijke routes te nemen.
- 1550 Wie de EU vervolgens op illegale wijze, met hulp van mensensmokkelaars, betreedt wordt teruggestuurd naar het land van herkomst.
- 1551 * Wanneer asielzoekers via illegale routes door veilige derde landen naar de EU komen, erkennen EU-landen hen niet als vluchteling maar worden deze mensen teruggestuurd naar de veilige derde landen.
- 1552 * De VVD wil dat het mogelijk wordt om in deze eerste screening nog meer kansarme asielzoekers uit het proces te filteren.
- 1553 Nu is dat pas het geval als iemand minder dan 20% kans maakt op asiel.
- 1554 De VVD wil dat dit percentage omhooggaat naar 40%.
- 1555 * We verruimen de mogelijkheden om mensen terug te sturen.
- 1556 Tegen uitgeprocedeerde asielzoekers wordt een terugkeerbesluit uitgevaardigd dat in de hele Europese Unie geldt.
- 1557 Wanneer onbekend is via welk lidstaat de asielzoeker de Europese Unie (onrechtmatig) is binnengekomen, ligt de verantwoordelijkheid om de asielaanvraag te behandelen bij de lidstaat waar de asielzoeker doorheen is gereisd.
- 1558 Dit vergt het toevoegen van een nieuw criterium in de Dublinverordening.
- 1559
- 1560 * Het Frontex-mandaat wordt uitgebreid.
- 1561 Ook verbetert de informatie-uitwisseling tussen Europese agentschap Frontex en Europese politie- en opsporingsdiensten, met meer aandacht voor gegevensuitwisseling en gezichtsherkenning.

1562 Om de slagkracht van Frontex te verbeteren, moet Frontex bovendien eigenstandig kunnen besluiten hoe te handelen, zonder daarvoor toestemming te krijgen van aarzelende lidstaten.

1563 De operaties van Frontex worden uitgebreid om dagelijkse, op Europees niveau gecoördineerde terugkeervluchten te organiseren.

1564 * De EU investeert meer in grensbewaking als het aan de VVD is.

1565 Met name landen aan de buitengrens van Europa hebben moeite met adequate financiering van grensbewaking.

1566 Door meer te investeren in het Frontex wordt de grensbewaking op orde gebracht, met meer grensbewakers en materieel, zoals schepen en detectiesystemen.

1567

1568 * Er worden gezamenlijke politieoperaties uitgevoerd binnen de Europese Unie om secundaire migratie aan te pakken.

1569 Wanneer personen zonder recht van verblijf worden aangehouden tijdens deze operaties, en uit een andere EU-lidstaat blijken te komen, kunnen deze mensen worden overgedragen aan de betreffende lidstaat.

1570 * De EU grijpt in bij landen aan de buitengrens die hun immigratieautoriteiten niet op orde hebben.

1571 Lidstaten aan de grens die niet voldoende capaciteit hebben bij toelatingsagentschappen of anderszins falen met het op orde krijgen van registratie en identificatie, moeten kunnen rekenen op een interventie van het Asielagentschap van de Europese Unie (EAUU), dat dan bijspringt.

1572 Als noodrem kan de lidstaat tijdelijk worden buitengesloten van het Schengengebied.

1573 * De EU plaatst eigen grensbewakers op lucht- en zeehavens in vertreklanden die bekend staan als paspoort- en visa fraudehotspots.

1574 Door eigen grensbewakers de paspoort en visumcontrole al uit te laten voeren op plaats van vertrek, zoals de VS dit doet op Schiphol, wordt voorkomen dat we verrast worden bij de aankomst van personen.

1575 Om de plaatsing van grensbewakers mogelijk te maken en hen ook van gepaste bevoegdheden te voorzien, worden verdragen gesloten met landen om de aanwezigheid van Frontex-grensbewakers mogelijk te maken.

1576

1577 * Individuele mensensmokkelaars en non-gouvernementele organisaties die hen steunen worden harder aangepakt.

1578 Smokkelaars, smokkelnetwerken, -organisaties en individuen die de smokkelpraktijk faciliteren worden op EU-sanctielijsten geplaatst, waardoor bijvoorbeeld inreisbeperkingen kunnen worden opgelegd en tegoeden kunnen worden bevroren.

1579 Het steunen van organisaties die mensensmokkel faciliteren wordt aan banden gelegd.

1580

1581 * EU-landen die migratieafspraken niet nakomen worden harder aangepakt.

1582 Er komt een mechanisme, vergelijkbaar met het rechtsstaatsmechanisme, om EU-landen die zich niet houden aan Europese migratieafspraken hiervoor te straffen.

1583 Zo wordt de drempel voor het veronachtzamen van afspraken verhoogd.

1584

1585 * Eventuele hervestiging van migranten geldt als sluitstuk op de grondige herziening van het Europese migratiebeleid van de VVD.

1586 Wanneer de irreguliere instroom naar Nederland door migratiedeals substantieel daalt, kan hervestiging als onderdeel van deze deals worden verhoogd.

1587 Hierbij kan speciale aandacht worden gegeven aan kwetsbare vluchtelingen of groepen met een hoge kans op integratie en participatie in de Nederlandse samenleving.

1588 * De VVD zet zich, samen met andere EU-lidstaten, in om tot een steviger Europees migratiebeleid te komen waardoor we irreguliere migratie terugdringen en controle krijgen.

1589 Als we echter onvoldoende resultaat zien, wil de VVD overgaan tot samenwerking met lidstaten in een mini-Schengenzone en bij een eerstvolgende herziening van het verdrag net als Denemarken inzetten op een opt-out voor afspraken op het gebied van asiel en migratie

1590

1591 Migratiediplomatie

1592 Naast veiligheid en economie is de derde prioriteit bij het Europese buitenlandbeleid om ons te gaan richten op het sluiten van migratiedeals.

1593 Daarbij gaat het niet alleen om betere opvang in de regio, maar ook om het terugnemen van eigen onderdanen en de migranten die door derde, veilige landen zijn gereisd.

1594 Want op dit moment keert slechts een derde van de afgewezen asielzoekers echt terug naar het land van herkomst.

1595 In Frankrijk was dit in 2022 zelfs slechts 7%.

1596 Dit maakt het Europese asielbeleid ongeloofwaardig en het moedigt kansarme asielzoekers aan om levensgevaarlijke reizen te ondernemen.

1597

1598 Om migratiedeals te sluiten zal de EU alle mogelijke middelen moeten inzetten.

1599 Dat betekent dat we alle bestaande fondsen, handelsvoordelen, hulp gelden en visumafspraken doorlichten en deze deels afhankelijk maken van de medewerking van landen aan het bereiken van de doelen van het Europese migratiebeleid.

1600 Dat gebeurt bij voorkeur goedschiks, maar desnoods met hardere hand.

1601

1602 De EU moet bereid zijn om landen die een migratiedeal willen sluiten ruimhartig steunen, bijvoorbeeld door hun bedrijven ruimere toegang tot de Europese markt te geven, financiering van directe opvangkosten van vluchtelingen en steun aan onderwijs en zorg voor vluchtelingen in de gastgemeenschappen waar zij te midden van verblijven.

1603 Ook kan de EU toegang voor een beperkt aantal arbeidsmigranten openstellen in ruil voor terugkeer van illegale migranten naar het land van herkomst.

1604 Dit beleid is onderdeel van een bredere agenda, waarbij de EU helpt bij het economisch ondersteunen en stabiliseren van landen van herkomst of doorreis.

1605 Ook derde landen die vrijwillig meewerken aan het opnemen van asielzoekers moeten voordelen kunnen genieten.

1606 * De EU moet bereid zijn het hele instrumentarium in te zetten, zoals gebruik van EU-fondsen, ontwikkelingssamenwerking, visa, handelsbetrekkingen en toegang tot de interne markt.

1607 Zo bevorderen we migratiedeals en zorgen we dat deze functioneel zijn en blijven.

1608 Landen van herkomst die niet meewerken aan het terugnemen van onderdanen die illegaal naar Europa zijn gereisd worden daarvoor bestraft met sancties.

1609 Hiertoe wordt een sanctieregime ontworpen dat automatisch wordt opgeschaald naarmate landen langer niet meewerken.

1610 * We vangen op in de regio.

1611 De EU draagt financieel bij aan adequate opvangfaciliteiten in de buurt van brandhaarden.

1612 De EU intensificeert de financiële bijdrage aan UNHCR, de VN-vluchtelingenorganisatie, om ervoor te zorgen dat de omstandigheden in vluchtelingenkampen verbeteren

1613 * We moderniseren het VN-vluchtelingenverdrag.

1614 Het vluchtelingenverdrag stamt uit 1951 en was bedoeld om te voorkomen dat we Joden zouden terugsturen naar Nazi-Duitsland.

1615 Dit geldt uiteraard nog steeds.

1616 Oekraïners sturen we nu ook niet terug naar de door Rusland bezette gebieden.

1617 Het verdrag wordt, als het aan de VVD ligt, herijkt.

1618 Zo zetten we ons ervoor in om vast te leggen dat ieder continent een eigen verantwoordelijkheid heeft om brandhaarden te identificeren en een veilige opvang te creëren.

1619 Dit heeft als gevolg dat een veilige thuishaven niet altijd in de EU hoeft te worden geregeld, maar eerder in de regio kan worden gevonden.

1620 Totdat we het verdrag hebben gemoderniseerd, voeren we het verdrag strikt uit.

1621 Arbeidsmigratie

1622 Nederland en de Europese Unie krijgen grip op arbeidsmigratie.

1623 We moeten een kritischer en strategisch beleid voeren om te bepalen welke

arbeidsmigranten van buiten de EU onze samenleving wel kan gebruiken en welke niet.

1624 Voor sommige sectoren kan arbeidsmigratie nuttig blijven, terwijl we het bij andere sectoren moeten beperken.

1625 Met strengere eisen zorgen we ervoor dat we alleen die arbeidsmigranten naar Nederland laten komen die voor ons land noodzakelijk zijn.

1626 Als het aantal arbeidsmigranten dat hierheen komt de draagkracht van onze samenleving overstijgt, nemen we extra maatregelen.

1627

1628 * We scherpen de eisen aan om als arbeidsmigrant naar Nederland te komen en we kijken naar die sectoren waar een tekort is.

1629 Bij arbeidsmigratie moet er eerste toegevoegde waarde worden aangetoond.

1630

1631 * We kijken kritischer naar welke arbeidsmigranten onze samenleving wel kan gebruiken en welke niet.

1632 Voor sommige sectoren kan arbeidsmigratie nuttig zijn en blijven, terwijl we arbeidsmigratie bij andere sectoren zullen moeten beperken.

1633 * Arbeidsmigranten worden gericht geworven naar de daadwerkelijke behoefte.

1634 Waar mogelijk werven we eerst arbeidskrachten binnen de EU, voordat deze van buiten de EU worden aangetrokken.

1635 In diverse sectoren is behoefte aan zowel hoog- als laaggeschoolde arbeidskrachten.

1636 Met de invoering van de 'blauwe kaart' zijn al stappen gezet om ervoor te zorgen dat hooggekwalificeerde werknemers van buiten de EU makkelijker in de EU kunnen werken.

1637

1638 * We maken, door middel van migratiedeals, afspraken met landen van herkomst om te bepalen voor welke sectoren arbeidsmigratie van toegevoegde waarde is.

1639 Hierbij houdt een lidstaat een opt out omdat de arbeidsmarktbehoefte in lidstaten verschillend kunnen zijn.

1640 Arbeidsmigratie toevoegen aan brede migratieovereenkomsten kan bijdragen aan het tegengaan van illegale migratie naar de EU.

1641 Bij het afsluiten van deze brede overeenkomsten dient de EU te kijken naar nieuwe modellen zoals circulaire migratie.

1642

1643 * We maken een vuist tegen schijnconstructies.

1644 Via oneigenlijk gebruik van de zogenaamde A1-route, kunnen arbeidsmigranten van buiten de EU via Oost-Europa goedkoop naar Nederland gehaald worden.

1645 Zulke schijnconstructies willen we stoppen, want het is oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden.

1646 De Europese Unie moet dit strenger controleren.

1647 Om grip te krijgen op arbeidsmigratie zowel binnen als buiten de EU nemen we de volgende maatregelen:

1648 * Misstanden aanpakken.

1649 Helaas schieten de arbeids- en leefomstandigheden in sommige sectoren nog te vaak ernstig tekort.

1650 Als deze sectoren hierin geen verbetering gaan laten zien, voeren we een uitzendverbod in.

1651 Arbeidsmigranten leven soms onder de radar.

1652 Dat leidt er toe dat fraude en misbruik onopgemerkt blijven.

1653 Daarom moeten we de registratie van arbeidsmigranten verbeteren.

1654 * Informatie-uitwisseling tussen arbeidsinspecties wordt niet alleen verbeterd, maar wordt vanzelfsprekend.

1655 * Werkgevers hebben de verantwoordelijkheid om eerst binnen het onbenutte arbeidspotentieel in eigen land op zoek te gaan naar werknemers.

1656 Als ze uiteindelijk toch voor arbeidsmigranten moeten kiezen, worden ze sterker verantwoordelijk gemaakt voor het welzijn van arbeidsmigranten die zij naar Nederland halen.

1657 We moeten voorkomen dat de nadelen van arbeidsmigratie door de samenleving

moeten worden opgevangen.

1658

1659 * Als de noodzaak is aangetoond, moet de werkgever zich inspannen voor deugdelijke huisvesting om uitbuiting en exploitatie van arbeidsmigranten te voorkomen.

1660 In de glas- en tuinbouwsector zijn schrijnende voorbeelden van menonwaardige omstandigheden, maar wanneer bewezen is dat de arbeid niet uit de interne markt te verhalen valt, is gerede huisvesting noodzakelijk.

1661 Daarvoor moet de werkgever zich inspannen.

1662

1663 H3: EU en economie

1664 Een hernieuwde focus op de interne markt is hard nodig, want de positie van de EU als economische grootmacht is bepaald geen gegeven.

1665 Al meer dan 20 jaar blijft de groei van de Europese economie structureel achter bij die van de VS en China.

1666 Als deze trend niet nu wordt omgebogen dan eindigt de Unie binnen tien jaar in een situatie waarin onze geopolitieke ambities niet langer sporen met onze economische positie.

1667 Voor het behoud en de noodzakelijke verbetering van onze geopolitieke slagkracht is het dus van het allergrootste belang dat we de concurrentiekracht van het Europese bedrijfsleven het uitgangspunt is, niet alleen op een sterke interne (thuis)markt, maar ook op strategische, derde markten waar 85% van de economische groei zich het komende decennium zal voordoen.

1668

1669 Interne markt

1670 De Europese Commissie moet de komende jaren meer prioriteit geven aan het versterken van de interne markt.

1671 Het is weinig doelmatig om te spreken over subsidies als we dezelfde effecten ook kunnen realiseren als bedrijven minder gehinderd worden door onnodige regels of onlogische barrières tussen lidstaten.

1672 En dit sentiment wordt ook gezien in verschillende, grote demonstraties en protesten verdeeld over heel Europa.

1673

1674 De interne markt is in zekere zin de kurk waar de EU op drijft.

1675 Het draagt bij aan welvaart van burgers, stelt bedrijven in staat succesvol te ondernemen en zorgt ervoor dat de EU voorwaarden kan stellen bij handelsdeals met derde landen.

1676 De VVD wil dan ook dat de Europese Commissie actief barrières wegneemt die ondernemers hindert om grensoverschrijdend actief te zijn, met name in grote transitie zoals de verduurzaming van de economie.

1677 Daarnaast wil de VVD dat de Europese Commissie samen met het bedrijfsleven kijkt naar manieren om de regeldruk en administratieve lasten te verminderen.

1678

1679 * De VVD is hierbij voorstander van om voor elke regel die het bedrijfsleven (inclusief het MKB) wordt opgelegd ook minimaal één regel te schrappen.

1680 Daarnaast moet de bureaucratie rondom de verlening van subsidies en aanbestedingen worden aangepakt.

1681 Dit kan en moet veel sneller om de concurrentiepositie van Europese bedrijven te verbeteren.

1682 * De VVD verwacht een proactieve opstelling van de EU om behalve oneerlijke concurrentie van derde landen ook oneerlijke concurrentie binnen de EU tegen te gaan.

1683 Zo wil de VVD dat de EU strenger gaat kijken naar hoe de Europese staatssteunregels door de verschillende lidstaten gehanteerd worden om een race to the bottom tegen te gaan en de doelmatigheid te waarborgen.

1684 * Om Nederlandse interpretatie op Europese wetgeving te voorkomen en een gelijk speelveld voor ons bedrijfsleven en met name ons MKB te bewaken heeft de VVD op gebied van

regelgeving een voorkeur voor verordeningen.

1685 Als de Europese Commissie toch voor een richtlijn kiest, zoals bijvoorbeeld het geval is bij de Corporate Sustainability Due Diligence Directive, wil de VVD dat de Europese Commissie via een zogenoemde single market clause maximale harmonisatie nastreeft.

1686

1687 * Het MKB is de motor van de Europese economie.

1688 De MKB-toets blijft behouden bij het opstellen van nieuwe Europese wetgeving.

1689 Bovendien moet nieuwe regelgeving zo eenvoudig en concreet mogelijk zijn en mag deze niet verder gaan dan nodig.

1690 Ook moet toegang tot financiering voor het MKB verbeterd worden door onder meer in te zetten op non-bancaire financiering.

1691

1692 * Verder zet de VVD zich in Europees verband in voor een herziening en modernisering van het faillissementsrecht, want dit helpt ook bij de voltooiing en ontplooiing van de interne financiële markt.

1693 Het mateloos subsidiëren van niet-levensvatbare projecten lijkt ons dan ook voorbij alle gereede doelmatigheid.

1694 * De VVD zet in op het uitbreiden en versterken van het klachtenloket voor Europese wetgeving (SOLVIT).

1695 Nederlandse bedrijven en consumenten die tegen nationale koppen in andere lidstaten aanlopen kunnen via deze weg snel en kosteloos hun recht op een gelijk speelveld halen.

1696 * De VVD wil dat EU-lidstaten de competenties van de Europese Unie respecteren.

1697 Zo vindt de VVD het een fout van de Europese Commissie om Polen en Hongarije niet meteen tot de orde te roepen toen deze landen unilateraal besloten graan uit Oekraïne tegen te houden.

1698 Dit terwijl het treffen van handelsmaatregelen een Europese competentie is en de interne markt ons grootste goed is.

1699 Als de Europese Commissie haar rol als strenge scheidsrechter niet vervult dan wordt spelbederf de norm.

1700

1701 * Om tekorten op gebied van chips op de Europese interne markt te voorkomen wil de VVD dat de EU meer financiële middelen vrijmaakt voor de uitvoering van de Chips Act.

1702 Het waarborgen van bedrijven als ASML is elementair aan onze geopolitieke betekenis in bijvoorbeeld de strijd met de Chinese markt en Europese samenwerking kan hierbij goed van pas komen.

1703 * Er loopt een onderzoek van de Europese Commissie naar de kritische bevoorradinglijnen van de Europese Unie.

1704 Het is van belang om goed inzichtelijk te hebben welke bevoorradinglijnen cruciaal zijn voor de Europese Unie.

1705 Dit onderzoek moet wat de VVD meer prioriteit krijgen van de Europese Commissie.

1706 Vervolgens moet er naar de uitkomsten gehandeld worden om de cruciale bevoorradinglijnen te beschermen.

1707 * Het is voor de VVD van belang dat de Europese Commissie geen Europese kampioenen gaat aanwijzen.

1708 Dat zou al snel lijken op onwenselijke staatssteun en past wat de VVD betreft niet in een liberale, interne markt.

1709 De Commissie dient zich vooral te focussen op handhaving van een gelijk speelveld om de vorming van monopolies te voorkomen.

1710

1711 * De VVD poogt zoveel mogelijk een homogene markt na te streven qua regelgeving, zodat bijvoorbeeld auto's en brandstoffen over de Duitse grens niet goedkoper zijn dan in Nederland.

1712 Dit geldt ook frisfranken en alle producten die in prijs kunnen verschillen, vaak gebaseerd op juridisch en economisch complexe verschillen.

1713

1714 Landbouw en visserij

1715 De VVD is trots op de Nederlandse landbouw en visserij.

1716 Dankzij onze boeren, tuinders en vissers zijn we verzekerd van genoeg gezond en veilig voedsel.

1717 Ook lopen Nederlandse boeren voorop als het gaat om innovaties, dierenwelzijn en duurzaamheid, hoewel nationale discussies hieraan tornen.

1718 Deze innovatiekracht zal leidend zijn voor de veranderingen die de landbouw de komende decennia mee zal maken en is ook noodzakelijk om bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden te beschermen.

1719 Boeren hebben recht op een langetermijnperspectief voor hun investeringen.

1720

1721 De EU kan hieraan bijdragen door duidelijke kaders te zetten en in te spelen op de innovaties die daarvoor nodig zijn.

1722 De VVD ziet een schone leefomgeving als kans voor de toekomst.

1723 Landbouw en natuur spelen hierin een belangrijke rol door een sterke link met het klimaat-, water-, bodem- en energievraagstuk, ook om volgende pandemieën te kunnen voorkomen.

1724 De Nederlandse landbouw heeft al significante stappen gezet op het gebied van duurzaamheid.

1725 Denk hierbij aan gewasbeschermingsmiddelen gebruik, halvering antibioticagebruik, minder uitspoeling nutriënten, lagere ammoniakuitstoot en een verbeterd dierenwelzijn.

1726 Per hoeveelheid product hebben we de laagste milieu-impact van de wereld.

1727 En dat moeten nog beter, dus het vraagt om een niet vrijblijvende bijdrage van de hele voedselwaardeketen.

1728 Hiervoor is een Europees gelijk speelveld een basisvoorwaarde.

1729 De transitie naar een duurzamer productiesysteem is een beweging die stapsgewijs wordt vormgegeven en is geen revolutie.

1730

1731 * Hoewel de oude doelstelling of missie van de EU om geen honger of ernstige voedseltekorten meer te laten ontstaan, overleefd lijkt te zijn, denkt de VVD dat vooral geopolitieke of klimaatverandering wel degelijk dit principe weer springlevend heeft gemaakt.

1732 Die ambitie is levendiger dan ooit en daarnaar moet gehandeld worden.

1733 * De EU neemt haar primaire doelstelling of missie van nooit meer honger serieus door voornamelijk vanuit EU-productie te voorzien in de marktvrage naar essentiële voedselproducten, zoals koolhydraten, suikers, eiwitten en plantaardige oliën.

1734 Momenteel wordt de behoefte binnen de Europese Unie grotendeels gedekt door de EU-productie.

1735 De VVD wil dat ook zo houden en waar nodig verder optimaliseren om bijvoorbeeld de soja-import uit Latijns-Amerika op een duurzaam niveau te brengen.

1736 De EU neemt haar verantwoordelijkheid ten behoeve van gebieden buiten de EU met onvoldoende beschikbaarheid van voedsel door bij te dragen via de export van producten en technologische vooruitgang.

1737 * Boeren hebben behoefte aan langetermijnbeleid en perspectief.

1738 In het belang van een schone leefomgeving worden bestaande afspraken rondom doelen op water, bodem en natuur gerespecteerd en behaald, maar wel op de manier die de lidstaten en haar boeren het beste past.

1739 * Het Europese beleid mag geen rem zetten op de verduurzaming van onze voedselproductie, maar moet gericht zijn op het stimuleren van innovatie, efficiëntie en duurzaamheid.

1740 Europa ondersteunt de boeren door investeringen in duurzame en efficiënte productiemethoden of het geven van ruimte om nieuwe methoden en technieken op praktijkschaal te beproeven.

1741 Dit is de beste garantie voor gezond, betaalbaar en duurzaam voedsel.

1742 De Europese Unie stuurt hierbij op de te behalen doelen en stelt zich techniekneutraal op.

- 1743 * De Europese Unie past standaarden aan om innovatie op een ethische manier mogelijk te maken of zelfs te vereisen zonder onnodige bureaucratie.
- 1744 De VVD zet in op een toelating van kunstmestvervangers en nieuwe veredelingsstechnieken en pleit voor een versnelling van de toelatingsprocedures voor nieuwe gewasbeschermingsmiddelen en alternatieve eiwitbronnen om duurzame landbouw mogelijk te maken.
- 1745 * Het is belangrijk dat de EU of EFSA-toetsingskaders worden gemoderniseerd en aangepast aan nieuwe wetenschappelijke inzichten, zodat er sneller vooruitgang kan worden geboekt op nieuwe ontwikkelingen.
- 1746 * Op termijn wordt onder het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) de hectaresteen geleidelijk afgebouwd en om deze in te zetten op verduurzaming van de landbouw en de daarmee gepaard gaande innovatie.
- 1747 Tijdens de komende herziening van het GLB zetten wij op dat middelen vanuit het GLB worden doelgericht worden ingezet om de boer te ondersteunen in de transitie naar een duurzame toekomst.
- 1748 Hierbij gaat het om het bereiken van het doel en niet het gebruik van het middel.
- 1749 Dit geeft de boer de ruimte om zelf de weg naar een duurzaam verdienmodel te kiezen en tegelijkertijd diezelfde doelen op duurzaamheid te halen.
- 1750
- 1751 * Door de verschillen in positie, klimaat en historie te benutten versterken EU-lidstaten elkaar bij het behalen van doelstellingen op het gebied van klimaat, energie, natuur en landbouw.
- 1752 Daarin past volgens de VVD een benadering van zonering van EU-lidstaten op basis van hun sterke kanten en (klimatologische) ligging.
- 1753 Goede Nederlandse voorbeelden hiervan zijn onze melkveehouderij en de glastuinbouw.
- 1754 * Nederland loopt voorop in de ontwikkelingen op het gebied van een dierenwelzijn.
- 1755 Dit vraagt de VVD ook van andere lidstaten.
- 1756 Om het gelijk speelveld binnen de Europese Unie te verhogen zetten we bij de herziening van regelgeving op het gebied dierenwelzijn in op EU-brede verbetering van dierenwelzijnsnormen.
- 1757 Bij een verhoging van de dierenwelzijnsnormen moet er wel rekening worden gehouden met het verdienvermogen van de boer en de tijd die investeringen vraagt.
- 1758
- 1759 * Door ontwikkeling van proefdiervrije onderzoeksmethoden en innovatieve alternatieven hoeven dierproeven niet meer de norm te zijn.
- 1760 Deze zet de VVD alleen nog in als dit aantoonbaar de enige manier is om een verbetering van de volksgezondheid te bewerkstelligen.
- 1761 * Vaccinatie is belangrijk om de kwetsbaarheid voor dierziekten, zoals vogelgriep en blauwtong, te verkleinen, zoals het ook benoembaar is in de ontwikkeling van zoönose en de pandemische gevolgen hiervan.
- 1762 Daarom maakt de VVD werk van grootschalige vaccinatie in de Europese veehouderij.
- 1763 Europese handelsbelemmeringen nemen we weg zodat preventieve vaccinatie de norm wordt.
- 1764 Een landbouwproductiesysteem is in balans als grondstoffen en productiemiddelen, zoals water en mest, efficiënt worden benut en afvalstromen en emissies worden geminimaliseerd en waar mogelijk hergebruikt.
- 1765 Hierbij wordt het gemeenschappelijk grondgebied van de Europese Unie als een geheel gezien om tot de meeste efficiënte invulling te komen.
- 1766 * In een circulair voedselsysteem is plaats voor dierlijke productie vanuit het oogpunt van voedingswaarde, gezondheid en efficiëntie.
- 1767 De VVD wil dat de ondernemer op lokaal niveau bepaalt hoe die doelstellingen het beste kunnen worden bereikt.
- 1768 Daarvoor is het noodzakelijk te sturen op onwenselijke emissies in plaats van op depositie.
- 1769 * De VVD wil dat doelen en principes op Europees niveau vastgesteld worden,

bijvoorbeeld ten aanzien van milieu en voedselveiligheid.

1770 Het realiseren van deze doelen wordt overal in Europa gehandhaafd.

1771 Een gelijk speelveld voor de productie van en handel in identieke producten binnen de EU moet de basis zijn.

1772 Wanneer Europa lagere eisen stelt aan vergelijkbare, geïmporteerde producten van buiten Europa ondermijnt dit onze bedrijven en het terugdringen van grondstofverbruik en dit geldt ook direct voor producten in de Europese voedselvoorziening.

1773 De EU legt handelspartners daarom stapsgewijs dezelfde standaarden op.

1774 De controle op naleving daarop vindt plaats aan de buitengrens van de EU, waardoor onnodige keten-brede administratieve belasting wordt voorkomen.

1775 Waar nodig helpt Nederland andere landen door kennis en expertise te delen.

1776 Dit biedt nieuwe economische kansen.

1777 * De visserij neemt een vaste plaats in als onderdeel van een duurzaam voedselsysteem en het verdient ruimte om op een verantwoorde manier gebruik te maken van de zeeën, volgens de VVD.

1778 Vissers dienen het vertrouwen te krijgen van de overheid en regels zoals cameratoezicht en aanlandplicht werken averechts op een sector die toch al onder druk staat.

1779 Tegelijkertijd moet de schaal- en schelpdiersector meer ruimte krijgen om een belangrijke rol te vormen in de eiwittransitie en het verdienvermogen van Europa.

1780

1781 Natuur

1782 De EU stelt normen op voor een schonere natuur, bijvoorbeeld ten aanzien van oppervlaktewater en bodem.

1783 Landen bepalen zelf hoe ze aan deze normen voldoen.

1784 Daarnaast controleert Europa strenger of landen milieustandaarden handhaven en of landen grensoverschrijdend beperkend zijn voor naburige landen om hun doelstellingen te behalen, bijvoorbeeld door de emissies via de lucht of door rivieren.

1785 Zo stimuleert de EU de biodiversiteit en het behoud van onze natuur die in de toekomst oplossingen kunnen bieden tegen de steeds ernstigere klimaatcrisis.

1786

1787 * De EU biedt duidelijkheid aan boeren door een systeemaanpak om daarmee fragmentatie in en tegenstrijdigheden tussen eisen te voorkomen (natuurdoelen, stikstof, CO₂, water, bodem), als het aan de VVD ligt.

1788 Met metingen op bedrijfsniveau en een Afrekenbare Stoffenbalans staan boeren aan het roer van het bedrijf en kunnen zij de vervuiling van bijvoorbeeld voer en mest beperken of met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen de verliezen verminderen.

1789 Zo krijgen boeren de ruimte om te zorgen voor een voedselproductie die in balans is met de omgeving.

1790 * Natuur is van zichzelf al het beschermen waard, maar is ook enorm van waarde voor iedereen in Nederland en de EU.

1791 In een dichtbevolkt land als Nederland is maatwerk en slim gebruik van ruimte cruciaal voor toekomstbestendig natuurbeleid, volgens de VVD.

1792 De draagkracht van bodem, water en lucht is daarbij bepalend.

1793 Het klimaat verandert en de natuur verandert mee.

1794 De verplichtingen rondom Natura 2000-gebieden zijn niet toegespitst op de dynamiek van de natuur.

1795 We maken het in Brussel bespreekbaar om op termijn Natura 2000-gebieden anders in te delen en de Natura 2000-regels te herzien.

1796 Het uitgangspunt daarbij is geen kleiner, maar robuuster natuurareaal.

1797 * Natuur in Europa is zeer divers.

1798 Op basis van generieke doelstellingen wordt ruimte geboden aan lidstaten om invulling te geven aan maatregelen om populatiebeheer van beschermde soorten flexibel in te richten, zodat zowel flora en fauna er wel bij varen en andere doelen op het gebied van bijvoorbeeld klimaat of productie kunnen worden behaald.

1799 Natuurherstel wordt gebaseerd op een meetbare en goed gedefinieerde basiskwaliteit.

- 1800 Jagers spelen een belangrijke rol bij faunabeheer.
1801 De beschermde status van invasieve soorten kan door lidstaten worden opgeheven als daar aanleiding voor is.
1802 Een voorbeeld hiervan zien we bij rivierkreeften.
1803

1804 Energie en klimaat

- 1805 Het klimaat verandert en dat heeft grote, directe gevolgen voor ons land, zoals extremer weer.
1806 We willen in 2050 klimaatneutraal leven en ons voorbereid hebben op klimaatverandering en de gevolgen daarvan.
1807 De VVD wil klimaatmaatregelen bij voorkeur Europees aanpakken zoals afgesproken in de Green Deal, omdat het klimaat zich niet beperkt tot de landsgrenzen.
1808 De VVD wil minder overlappende maatregelen die in de praktijk tot meer complexiteit en kosten leiden en soms zelfs contraproductief blijken te zijn.
1809
1810 Klimaatverandering maakt een volledig ombouw noodzakelijk van het huidige energiesysteem, voornamelijk gebaseerd op fossiele brandstoffen, naar een nieuw energiesysteem zonder uitstoot van broeikasgassen.
1811 Hierbij dient ook te worden gekeken naar methodes zoals CCS.
1812 Ook dient tijdens deze transitie de betaalbaarheid en leveringszekerheid van energie te worden gewaarborgd.
1813 De nog grote afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, die binnen de EU nog maar zeer beperkt worden geproduceerd, stelt ons voor een grote uitdaging.
1814
1815 * De EU moet zo veel als mogelijk onafhankelijk zijn bij energieproductie en de import van energie, en materialen benodigd voor de energietransitie liefst zoveel mogelijk spreiden vanuit meerdere bevriende landen.
1816 De energievoorziening in de Europese Unie moet betrouwbaar zijn.
1817 De oorlog in Oekraïne heeft het belang hiervan eens te meer onderstreept.
1818 Dat werkt wat de VVD betreft alleen als leveringszekerheid wordt geborgd en de energietransitie onverminderd wordt voortgezet.
1819 De VVD is voor optimale Europese samenwerking om dit te bereiken.
1820 Kernenergie is een onmisbaar element voor Europese energieonafhankelijkheid.
1821 De sluiting van bestaande kerncentrales in België en Duitsland is daarom absurd.
1822
1823 * Om als Europese Unie zo veel als mogelijk onafhankelijk te kunnen zijn, moet de Europese energiemarkt ook stabiel en zeker zijn.
1824 Om de leveringszekerheid binnen Europa te garanderen moet de energiemix tussen de lidstaten in balans zijn.
1825 Ieder lidstaat zou hier een bijdrage aan moeten leveren.
1826 De Europese Commissie zou lidstaten middels jaarlijkse rapportages moeten wijzen op de bijdrage aan deze stabiele mix, en wat er beter zou moeten.
1827 De sluiting van kerncentrales in België en Duitsland is bijvoorbeeld absurd.
1828
1829 * Leveringszekerheid is cruciaal voor een goed draaiende economie.
1830 Het uitgangspunt van leveringszekerheid is nodig om kalmte op de elektriciteitsmarkt te creëren.
1831 Daarom pleit de VVD voor voldoende regelbaar vermogen in de elektriciteitsmix.
1832 Daarvoor is Europese samenwerking nodig, zodat het schoonste regelbare vermogen zo lang mogelijk kan worden gebruikt om de stabiliteit te garanderen.
1833 Deze samenwerking kan worden gefaciliteerd vanuit Europa.
1834 Ook de netten binnen de EU zullen beter op elkaar aangesloten moeten worden en de netbeperking moet zo snel mogelijk worden opgelost.
1835 * De afgelopen jaren zijn de kosten voor energie enorm gestegen.
1836 Het is daarom van strategisch en economisch belang dat de EU de stijging van

energieprijzen zoveel mogelijk probeert te beperken.

1837 Tegelijkertijd moet zij rekening houden met structurele hogere energieprijzen dan die van concurrerende landen.

1838 Toegang tot betaalbare energie is immers de ruggengraat van de Europese industrie.
1839

1840 * Energieproductie moet schoon.

1841 De VVD zet zich dan ook in om de innovatie van nieuwe technologieën te stimuleren door daar de juiste financiële prikkels voor open te stellen, zoals voor kernenergie.

1842 Daarom moeten de regels rondom de taxonomie worden aangepast om investeringen in kernenergie verder te stimuleren in plaats van het slechts als overgangsbron aan te merken.

1843 Daarnaast wordt de taxonomie een open systeem waaraan nieuwe effectieve methodes automatisch worden toegevoegd.

1844 * Om onafhankelijk te kunnen worden, is het noodzakelijk dat er voldoende productiecapaciteit binnen de EU staat opgesteld.

1845 Het gaat hier niet alleen om de technische infrastructuur, als wel de juridische mogelijkheden deze te garanderen.

1846 Ook is diversiteit in de productiemix noodzakelijk.

1847 Uitgangspunt voor de VVD blijft daarbij de reeds ambitieus gestelde doelstelling van duurzame energieproductie en 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990 en 100% klimaatneutraliteit in 2050.

1848 Daarvoor is het nodig om innovatie te stimuleren.

1849

1850 * Ten aanzien van het versnellen van de verduurzaming van energieproductie stelt de VVD wel dat er naar de volledige klimaatketen moet worden gekeken.

1851 Stimulering van aanbod en markt binnen de EU is noodzakelijk om een waardeketen van kennis tot bouw te kunnen realiseren.

1852 Europese aanbestedingsregels, waarbij CO₂ footprint en het opbouwen van industrieën worden meegewogen, zouden hierbij behulpzaam kunnen zijn.

1853 In die context stelt de VVD dan ook dat vergaande Europese samenwerking wordt gestimuleerd.

1854 Daar hoort eveneens gezamenlijke inkoop van energiedragers bij en ook een gecoördineerde aanpak van energieopslag is bijzonder belangrijk.

1855 * Duurzame energieproductie blijft het uitgangspunt, alle sectoren doen mee.

1856 Daar hoort wel een overgangstermijn bij, mede om de leveringszekerheid, maar ook om het draagvlak voor de energietransitie te waarborgen.

1857 Zonder realisme in het tijdspad en de erkenning dat een beperkte hoeveelheid olie en gas onderdeel vormen van de transitie, wordt deze te duur en brokkelt het draagvlak af.

1858 De VVD stelt zich op het standpunt dat voor het succesvol worden van de energietransitie het noodzakelijk is financiële prikkels te geven aan marktspelers in plaats van verplichtingen op te leggen aan de lidstaten.

1859

1860 * Het beprijzen van CO₂-emissies door middel van het ETS systeem is effectief gebleken, dus de VVD wil dit doorontwikkelen met het oog op 'de vervuiler betaalt'.

1861 In 2027 treedt het volgende deel in werking waarmee vele sectoren en bedrijven onder het ETS systeem zullen vallen.

1862 Er blijven echter nog een aantal uitstoters over, zoals de binnenvaart.

1863 De tijd dat sectoren of type bedrijven hiervan worden uitgesloten, is voorbij.

1864 In combinatie met een redelijke overgangstermijn en de juiste ondersteuning voor innovatie, zal dit ertoe leiden dat die uiteindelijke CO₂ reductiedoelstelling wordt behaald.

1865 * Ook CBAM heeft zich als effectief middel bewezen.

1866 We breiden de CO₂-grensheffing (CBAM) waar mogelijk uit naar meer sectoren, om een gelijk speelveld tussen Europese bedrijven en de rest van de wereld te houden.

1867 Om de concurrentiepositie van Europese bedrijven te verstevigen op de wereldmarkt, en oneerlijke concurrentie tegen te gaan, zouden de opbrengsten van CBAM moeten worden ingezet voor verdere verduurzaming van de Europese industrie en ter ondersteuning van een

eerlijke concurrentiepositie.

1868

1869 * We zorgen ervoor dat de lucht- en scheepvaart ook verduurzamen en tegelijkertijd betaalbaar blijven voor de inwoners van Europa.

1870 Zo schaffen we de belastingvrijstelling voor lucht- en scheepvaartbrandstoffen af en zetten we ons in voor een Europese kerosinebelasting.

1871 De opbrengst zetten we in voor de verduurzaming van de lucht- en scheepvaart.

1872 Dit kunnen we alleen doen in internationaal verband, om te voorkomen dat de lucht- en scheepvaart zich verplaatst naar bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk, Turkije of het Midden-Oosten.

1873 We blijven kritisch op het EU-Qatar-luchtvaartverdrag.

1874 Hier heeft het klimaat namelijk niets aan.

1875 * Europa is gebaat bij een zo effectief mogelijke uitwisseling van energie.

1876 Alle lidstaten moeten zich inzetten voor een stabiel en schoon energiesysteem.

1877 Dat betekent dat energie, zowel ten aanzien elektronen als moleculen, zoveel mogelijk binnen Europa moet kunnen stromen.

1878 Zodat hernieuwbare bronnen daar en op het meest geschikte moment kunnen worden ingezet en het systeem zich kan uitbalanceren.

1879 Maar ook zodat landen elkaar kunnen helpen wanneer die solidariteit noodzakelijk is.

1880 * Hernieuwbare energiebronnen concentreren zich op verschillende plekken binnen de Europese Unie.

1881 Zo zijn er landen met mogelijkheid tot offshore windparken, hebben anderen kernenergie en zijn er weer anderen waar grootschalige zonneparken beschikbaar zijn.

1882 Ook kleinschaliger bronnen, zoals de opwekking van groen gas, kunnen regionaal een nuttige rol spelen.

1883 De lidstaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen energiemix maar ook voor hun eigen transportsysteem.

1884 Elektriciteit uit grootschalige zonneparken in het zuiden van Europa kan worden gebruikt voor de productie van groene waterstof die per pijpleiding naar andere lidstaten kan worden vervoerd.

1885

1886 * Het zou goed zijn wanneer er eenduidigheid bestaat over de eisen die aan de transportsystemen gesteld worden, aan het functioneren van de verbindingen maar ook ten aanzien van de specificaties van de energiestromen in die transportnetten.

1887 * De VVD vindt dat vergunningenprocedures sneller moeten en aanbestedingsregels voor duurzame projecten onder omstandigheden moeten kunnen worden versoepeld.

1888 Projecten die bijdragen aan de energietransitie, zoals het aanleggen van de benodigde waterstofinfrastructuur, maar ook de bouw van duurzame productiefaciliteiten, moeten zo snel als mogelijk van de grond komen willen we onze doelstellingen halen.

1889 Daarvoor moeten procedures sneller, maar wel zorgvuldig zodat alle belangen nog altijd goed worden geborgd.

1890 Als er tijdens de bouwfase extra emissies worden uitgestoten maar na de bouwfase sterke emissiereductie wordt gerealiseerd, is dat voor de VVD acceptabel om de duurzaamheidsdoelstellingen te behalen.

1891

1892 Mobiliteit en vervoer

1893 Nederland is mede door haar strategische ligging en goede infrastructuur een internationale koploper op het gebied van transport.

1894 De internationale functie van Schiphol, de grootste haven van Europa in Rotterdam, en de goede verbindingen over de weg of per spoor naar het Europese achterland zijn slechts enkele voorbeelden.

1895 We zijn een groot transportland.

1896

1897 Het is daarom van belang dat afspraken rondom verduurzaming van de transportsector in internationaal en Europees verband worden gemaakt.

- 1898 Zo zorgen we voor verduurzaming, maar schieten we onszelf niet in de voet met nationale maatregelen die ondernemers vooral over de grens jagen.
- 1899
- 1900 Daarnaast is transport ook cruciaal in het dagelijks leven van mensen.
- 1901 We zijn afhankelijk van de auto en het openbaar vervoer.
- 1902 Daarom willen we ervoor zorgen dat je door kunt blijven rijden op de weg en het spoor.
- 1903 De VVD wil mobiliteit niet verminderen maar wel schoner maken.
- 1904 Voor zowel rijden, varen als vliegen betekent dit dat er werk aan de winkel is om te zorgen voor schone brandstoffen en de benodigde infrastructuur waar voertuigen bijvoorbeeld kunnen laden.
- 1905
- 1906 * De VVD is voorstander van Europese bronmaatregelen.
- 1907 Personenauto's en vrachtwagens worden vooral geproduceerd voor de Europese markt, EU-regels voor de verduurzaming van voertuigen zijn hier dan ook het meest effectief.
- 1908
- 1909 * De EU moet voorbereid zijn op de verdere ontwikkeling van 'slimme steden'.
- 1910 De introductie van nieuwe technologieën gaan elkaar in een rap tempo opvolgen; autonome voertuigen, slimme lantaarnpalen en gebouwen, bidirectionele of slimme laadpalen die het elektriciteitsnet efficiënter gebruiken en waar Nederland nu de technische standaard voor ontwikkeld.
- 1911 Deze innovatie moet de EU stimuleren, maar daarvoor ook regelgevende kaders stellen opdat leefbaarheid en veiligheid worden gegarandeerd.
- 1912 Hiermee krijgen Europese en Nederlandse bedrijven die daarin investeren ook duidelijkheid en investeringszekerheid.
- 1913
- 1914 * Er zal een focus moeten zijn op innovatie van technologieën omdat met name het zware transport en de vaart nog lastig kunnen verduurzamen.
- 1915 De VVD pleit hier voor realisme, zeker wanneer het gaat om betaalbaarheid en haalbaarheid van deze transportrevolutie.
- 1916 * Van de Europese Unie wordt verwacht dat er goede regelgeving is in combinatie met investeringszekerheid en een duidelijke richting om zo nog een stapje harder te kunnen lopen om de doelen te halen.
- 1917 * De VVD wil meer investeringen in internationaal vervoer per trein.
- 1918 Het beter op elkaar aan laten sluiten van de verschillende nationale spoornetbeheerders is een belangrijke stap.
- 1919 Treinverkeer moet niet alleen qua prijs een waardig alternatief voor vliegen kunnen zijn, ook qua gemak: via je nationale spoornetwerkbeheerder moet het mogelijk zijn om met een multimodaal ticket van bijvoorbeeld Amsterdam naar Barcelona te gaan.
- 1920 Tevens moeten verbindingen beter op elkaar aansluiten en spoornetwerken bij elkaar kunnen passen
- 1921 * De trein wordt op afstanden tot 800 kilometer over land een concurrerend alternatief voor vliegen gemaakt door te investeren in de spoorinfrastructuur in heel Europa.
- 1922 Dit doen we ook door vliegvelden duurzame mobiliteitshubs te maken en passagiers- en bagagestromen vloeiend te laten aansluiten op het vliegtuig en de trein.
- 1923 De slots of start- en landingsrechten die hierdoor vrijkomen op de vliegvelden worden benut voor intercontinentale vluchten.
- 1924 * Ook voor het goederenvervoer over het spoor wordt ingezet op een verbetering van het internationaal spoornetwerk en op de verladingsmogelijkheden om spoor- en wegvervoer optimaal te combineren.
- 1925 De VVD wil de verdere ontwikkeling van de hyperloop stimuleren, niet als vervanging van maar als aanvulling op de trein om de druk op spoor en weg te verlichten.
- 1926 * De VVD wil dat we trots kunnen blijven op onze luchtvaart en op onze luchthavens.
- 1927 We blijven aan de slag de luchtvaart te vergroenen, ook al is emissieloos vliegen nog ver weg.
- 1928 Zo kunnen we op een schone manier de wereld blijven ontdekken en komt groen

vliegen dichterbij.

1929 De Europese koploperspositie zal nieuwe banen naar de EU trekken alsmede de EU de mogelijkheid geven Europese verduurzamingsregels ook mondiaal af te dwingen.

1930 * We zetten ons in om de Europese ambitie op de bijmengverplichting voor biobrandstoffen te verhogen.

1931 Waar in Nederland bijvoorbeeld KLM nu al inzet op 10% bijmengen in 2025, blijft Europa nu nog steken nabij een stapsgewijze verhoging van 2% in 2025 naar 6% in 2030.

1932 De hoge productiekosten van biobrandstof moeten op korte termijn omlaag en de beschikbaarheid omhoog.

1933 Omdat de luchtvaartsector bij uitstek een internationale sector is, betalen de luchtvaartmaatschappijen die in Europa landen hieraan mee.

1934 * De VVD zet in op het realiseren van een Europees luchtruim.

1935 Een gemeenschappelijk luchtruim maakt meer directe routes en kortere vluchten mogelijk.

1936 Dit is economisch aantrekkelijk en verlaagt de CO₂-uitstoot.

1937 * De Europese binnenvaart is, net als het spoor, van groot belang voor de verbinding met het achterland.

1938 Europese Unie moet zich inspannen om het aantrekkelijker te maken vracht van de weg naar het spoor en de binnenvaart te verplaatsen.

1939 * Om de binnenvaart te verduurzamen komt er betere toegang tot stimuleringsfondsen.

1940 In hechte samenwerking tussen Europese Unie en de Central Commission for the Navigation of the Rhine (CCNR) wordt het ontgassingsverbod voortvarend geïmplementeerd en de procedures voor ontgassingsinstallaties moeten worden verkort in de landen rond de delta's van de rivieren die door Nederland stromen.

1941 * Er moet een netwerk komen van Clean Energy Hubs in heel Europa.

1942 Door in deze tankstations en in walstroom te investeren, kan de binnenvaart op een schone manier batterijen opladen en tanken.

1943 We breiden dit netwerk ook uit naar zeehavens.

1944 * De markt bepaalt de beste brandstof voor modaliteit (methanol, waterstof, elektriciteit, ammoniak, etc).

1945 Daarbij is beschikbaarheid, betaalbaarheid en schaalbaarheid van groot belang.

1946 Vandaar dat de VVD ook ruimte wil geven voor transitiebrandstoffen als LNG, HVO of hybride.

1947 * De snelle verduurzaming van het wegtransport (de auto, vrachtwagen) vereist dat de laadinfrastructuur en waterstof toekomstbestendig wordt uitgerold in heel Europa.

1948 Dit vraagt om meer laadpalen, waterstofpunten, groter gemak van betalen, transparantie over laadkosten.

1949

1950 * De automobilist gaat zelf over zijn eigen voertuigdata om privacy te garanderen.

1951 De VVD wil EU-regels om te garanderen dat de automobilist zelf kan besluiten wie gebruik mag maken van de data die diegene genereert.

1952

1953 H4: EU en de moderne mens

1954 Onze Europese manier van leven, waarin vrijheid en individuele bescherming met elkaar in evenwicht zijn, wordt de komende jaren sterk op de proef gesteld door de ontwikkelingen in het digitale domein, zoals Artificiële Intelligentie (AI) en quantum computing.

1955 In de 21ste eeuw is technologie verweeft geraakt met de commercie, maar daar komt nu — door AI — bij dat algoritmes ons gedrag kunnen interpreteren en beïnvloeden of zelfs sturen.

1956

1957 Vaak zijn deze algoritmes commercieel geïnspireerd, maar ze worden evengoed gebruikt door totalitaire en autocratische regimes en daarin schuilt een gevaar.

1958 Want in beide gevallen wordt technologie de vijand van de vrijheid en van onze liberale en autonome manier van leven.

1959 De VVD wil dat EU dat evenwicht in het voordeel van de individuele vrijheid laat uitvallen.

1960 Doordat AI hoofdzakelijk wordt ontwikkeld door big tech en private organisaties en deze markt door de VS wordt gedomineerd, dienen er goede Europese spelregels en marktmeesters te bestaan om daarmee een sfeer van vrijheid voor het moderne individu te waarborgen.

1961 Dat is des te meer het geval omdat door algoritmen gestuurde AI ook het democratische, liberale weefsel van onze samenleving kan aantasten door autocratische landen en spelers die hier misbruik van maken.

1962

1963 De EU heeft zich de afgelopen jaren gericht op het reguleren van de digitale dienstverlening, maar om innovatief te blijven, is het belangrijk dat die regelgeving stabiel en duidelijk is.

1964 Die regelgeving moet ook met enige mate van uniformiteit geïmplementeerd worden door de lidstaten om effectief te zijn.

1965 Maar bovenal moet voorkomen worden dat er een ongecontroleerde, digitale wedloop ontstaat met diverse entiteiten, waarin computers beslissingen nemen die door juridische, ethische of maatschappelijke complexiteit door mensen genomen moeten worden.

1966

1967 Het toeslagenschandaal, waarbij duizenden ouders ten onrechte werden beoordeeld als fraudeur op basis van digitale profilering, is een schrijnend voorbeeld van het onverantwoorde gebruik van algoritmes.

1968 En omdat AI hierin onze vrijheid, veiligheid, democratie en rechtstaat juist kan vergroten, moeten duidelijke afspraken gemaakt worden tussen landen.

1969 De EU kan hierin een faciliterende rol spelen, een voortouw nemen.

1970 Versterken van de digitale economie en ondernemingsklimaat

1971 Deze toepassing beperkt zich niet tot bedrijven die geld willen verdienen.

1972 Ook voor autocratische staten is het een interessant model om censuur toe te passen of critici te volgen en isoleren.

1973 Dit risico is reëel als Chinese techbedrijven hun positie op de Europese markt verder uitbouwen.

1974 Als we niets doen vormt het gebruik van nieuwe toepassingen door zowel techbedrijven als autocratische staten een gevaar voor onze manier van leven en wordt deze technologie de vijand van vrijheid.

1975

1976 De VVD wil dat de EU hier ingrijpt om te voorkomen dat technologie onze vrijheid in gevaar brengt.

1977 Omdat het nu vooral Amerikaanse bedrijven zijn die AI ontwikkelen dienen er goede Europese spelregels en marktmeesters te ontstaan om vrijheid van de moderne mens in de EU te waarborgen.

1978 Dat is des te meer van belang omdat algoritme-gestuurde kunstmatige intelligentie ook het democratische weefsel van onze samenleving kan aantasten.

1979 Bijvoorbeeld als autocratische landen of autoritaire leiders in de EU deze technologieën misbruiken door ermee te sturen wie welk nieuws te zien krijgt.

1980

1981 Maar het reguleren van de digitale sector is niet voldoende.

1982 De Europese Unie moet ook zelf iets te bieden hebben.

1983 Dit kan door eigen innovatieve bedrijven voldoende ruimte te bieden om de concurrentie met Amerikaanse en Chinese spelers aan te kunnen.

1984 Daarvoor is het nodig dat er data gedeeld kan worden, maar wel op een veilige manier die voldoet aan Europese standaarden rond bijvoorbeeld privacy of rechten van gebruikers.

1985 Hierbij is het wenselijk met zoveel mogelijk democratische gelijkgezinde partners samen te werken.

1986 Omdat AI niet alleen een bedreiging is maar onze vrijheid, welvaart en veiligheid juist ook kan vergroten moeten er goede afspraken worden gemaakt met bijvoorbeeld de VS.

1987

1988 * De VVD wil daarom dat de Europese Commissie een digitale implementatiestrategie voorstelt om de wet- en regelgeving te versimpelen en implementatie te vergemakkelijken, zodat

het ondernemingsklimaat in de EU, ook voor start- en scale ups, wordt versterkt.

1989 Er zijn op dit moment acht verschillende Europese cyberwetten.

1990 Hierbij wordt expliciet gekeken naar het samenvoegen van diverse bestaande wetten in één nieuwe wet om zo een eenduidig beleid te hebben.

1991

1992 * Het moet aantrekkelijker worden om te investeren in technologie start- en scale ups met durfkapitaal.

1993 De Commissie moet concrete voorstellen doen om dit te ondersteunen.

1994

1995 * We starten een nieuw steunprogramma voor de digitale markt.

1996 Digitale bedrijven kunnen wereldwijd alleen concurreren als ze snel kunnen groeien in een grote markt.

1997 Daarom dient een nieuw steunprogramma zich te richten op het vertalen van online aanbod van ondernemingen, zodat ze de vruchten van de EU-binnenmarkt kunnen plukken, én creëert Europa één licentie waarmee ondernemingen actief kunnen zijn in alle landen.

1998

1999 * Wetten en regels worden afgestemd tussen landen, bijvoorbeeld rondom intellectueel eigendom en consumentenbescherming.

2000 Tevens dienen er striktere richtlijnen te komen voor publieke aanbesteding van digitale technologieën opdat overheden een belangrijke rol krijgen als afzetmarkt.

2001 Het gelijktrekken van (veiligheids)criteria voor zulke contracten, op basis van Europese standaarden en certificeringsschema's, zou voor Nederlandse ondernemingen goede kansen bieden in andere Europese lidstaten.

2002

2003 * De VVD pleit voor één digitale toezichthouder die verantwoordelijk moet zijn voor het toepassen van de digitale regels in de Europese Unie.

2004 Zo verstevigen we een gelijk speelveld binnen de Europese Unie en vergemakkelijken we de naleving van wetgeving ten aanzien van technologiebedrijven.

2005 * De Europese Unie zet zich in om de internationale uitwisseling van data te bevorderen door 'bilaterale adequacy' besluiten, alsmede door het gezamenlijk optrekken met gelijkgezinde partners bij de ontwikkeling van wet- en regelgeving op het gebied van kunstmatige intelligentie, cloud en data.

2006

2007 * De Europese Unie zet in op digitale partnerschappen en handelsakkoorden met digitale componenten.

2008 Daarnaast stimuleert de EU van de VVD bedrijvigheid en ontlast ze ondernemers in Nederland om zaken te doen met andere landen in de EU, alsmede de landen waarmee de EU deze partnerships afsluit.

2009

2010 Data-innovatie en bescherming

2011 * Data is steeds meer de motor van innovatie.

2012 De interne markt voor data willen wij versterken door het uitbreiden van het aantal data ruimten en de barrières voor uitwisseling en gebruik van data weg te nemen.

2013 Ook maatschappelijke data zou vrij beschikbaar moeten worden om bedrijven en kennisinstellingen in staat te stellen nieuwe ideeën en oplossingen te ontwikkelen.

2014 * Data moet veilig gehouden worden om de individuele vrijheid en privacy te beschermen.

2015 Wij zetten ons in voor een Europees datacenterbeleid en voor investeringen in veilige infrastructuur voor de opslag en verwerking van data binnen de EU.

2016 * De VVD maakt zich hard voor een EU-cloudbeleid.

2017 De VVD pleit voor het ontwikkelen en implementeren van clouddiensten en standaarden binnen de EU, zodat we niet langer afhankelijk zijn van derde landen en externe partijen.

2018 * Bij dataverzameling is er altijd sprake van een noodzakelijkheid.

2019 Bij de noodzakelijke grondige herziening van de verordening verwerking

persoonsgegevens (AVG) blijft voor de VVD van belang dat er een juiste balans is.

2020 Hierbij moet gekeken worden naar het delen van data voor het ontwikkelen, leveren van gerichte product- en dienstverlening en de bescherming van de consument als eigenaar van de data.

2021 Nu is er te veel onduidelijk over hoe om te gaan met persoonsgegevens, waardoor een sportvereniging er net zoveel last van heeft als cyberexperts of politiediensten.

2022 Dat leidt ertoe dat verenigingen nauwelijks nog een bloemetje of verjaardagskaart naar leden durven sturen.

2023

2024 * De EU moet investeren in dataweerbaarheid en is onvoldoende ontwikkeld in technologische rampscenario's.

2025 De VVD wil meer bewustwording als informatie is om consumenten een gewogen en bewuste keuze te laten maken.

2026 Het moet ook gemakkelijker worden om persoonlijke gegevens te verwijderen, ook voor nabestaanden.

2027 Daarnaast moet het mogelijk zijn om één keer te kiezen, en deze keuze dan voor meerdere diensten te laten gelden.

2028 Daarnaast leggen we het verhandelen van persoonsgegevens via om met lichtsnelheid mensen advertenties voor te schotelen aan banden.

2029

2030 * Dataportabiliteit is te eenzijdig en unilateraal georganiseerd en dat belemmert de vrije keuze van consumenten.

2031 Consumenten en ondernemers krijgen een grotere keuze om te wisselen tussen platforms.

2032 Een ondernemer zoals een chauffeur van een digitale taxidienst kan dan zijn gegevens en beoordelingen door klanten meenemen naar een ander platform, net zoals een ondernemer in de fysieke wereld ook zijn zaak kan verhuizen.

2033

2034 * Netneutraliteit is een thema waar de EU meer aandacht aan moet besteden.

2035 De VVD is erop tegen dat aanbieders, zoals producenten van streamingcontent (bijvoorbeeld Netflix, Podimo en Spotify) moeten betalen voor bandbreedte aan telecomaandbieders.

2036

2037 Digitale infrastructuur en technologie

2038 * In de huidige geopolitieke omgeving is onze kritieke digitale infrastructuur, zoals onderzeese breedbandkabels of draadloze communicatie, kwetsbaar voor kwaadwillende actoren.

2039 Het is daarom van groot belang dat de EU met een initiatief komt om de veiligheid van digitale infrastructuur op land, zee en in de ether te garanderen.

2040

2041 * De EU moet bewust investeren in een robuuste, wereldwijde digitale infrastructuur (e.g.

2042 5G/6G, kabels) die ons continent en gelijkgestemde handelspartners met elkaar verbindt.

2043 Omdat handel – en de creatie van welvaart – een cruciaal thema is voor het liberalisme van de VVD.

2044 * Ook moet de EU van de VVD, in samenwerking met internationale partners, ontwikkelingshulp inzetten voor de uitrol van veilige en betrouwbare netwerken in derde landen.

2045 Een bestendige trans-Atlantische relatie is hierbij van groot belang.

2046

2047 * Het is belangrijk dat de Europese Commissie voorwaarden schept voor de opbouw van alternatieve aanbieders voor een aantal kritieke technologieën.

2048 Uitgangspunt voor de VVD is hierbij wel dat de Europese markt onverminderd openblijft voor aanbieders uit derde landen, en dat de opschaling van Europese partijen gebeurt op basis van competitiviteit en kwaliteit van marktpartijen.

2049

2050 * Veel hardware wordt buiten de EU geproduceerd en dat maakt de EU erg afhankelijk in meerdimensionale conflicten.

2051 Eerst wordt er een inschatting gemaakt van het bedrijf dat deze produceert om zo producten uit landen met een offensief spionageprogramma richting EU of Nederland te weren.

2052 Hierbij komt er dwingende wetgeving om Chinese apparatuur uit de kern van het Europese telecomnetwerk te weren.

2053

2054 * Om te zorgen dat we deze hardware binnen de Europese Unie veilig kunnen gebruiken, willen wij beveiligingssoftware van bedrijven uit EU -lidstaten gebruiken om de hardware en de gebruiker beter te beveiligen (naar bijvoorbeeld Israël).

2055 De VVD ziet dat dit zorgvuldig samenvalt met de soevereiniteit van de EU.

2056 Wel willen we blijven inzetten op meer EU-hardware en softwarebedrijven zodat we in de toekomst niet meer afhankelijk zijn van derden.

2057

2058 Kunstmatige Intelligentie (AI)

2059 * Kunstmatige Intelligentie is en blijft een onderdeel van onze samenleving.

2060 Dit zorgt voor innovatiemogelijkheden.

2061 Hierom zet de VVD in op verdere ontwikkeling van AI.

2062 * Kunstmatige Intelligentie werkt op basis van algoritmes die zelfstandig keuzes kunnen maken.

2063 Om ervoor te zorgen dat de mens bepalend blijft, en niet AI, maakt de Europese Unie wet- en regelgeving op het gebied van Kunstmatige Intelligentie met een focus op regulering en transparantie van het algoritme.

2064 Hierbij is de richtlijn: AI dient altijd ter ondersteuning te werken, en zal nooit zelfstandig keuzes moeten maken.

2065

2066 * Het is belangrijk dat er transparantie is en blijft over wat met kunstmatige intelligentie is gemaakt.

2067 Daar zet de VVD zich dus volhard voor in.

2068

2069 * Om Europese tech-startups en -scaleups te ondersteunen in hun ontwikkeling moet het verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie worden gestimuleerd, en een belangrijk onderdeel blijven uitmaken van het Europese onderzoek en innovatieprogramma's.

2070 Investeren in quantum

2071 * Er wordt geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van quantum-technologie.

2072 De Europese Unie kijkt vooruit naar de komst van de quantum-computer en zet zich in om het speelveld en de spelregels te bepalen.

2073

2074 * We zijn voorstander van een exportcontrolebeleid specifiek voor quantum-technologie.

2075 * De Europese Unie is voor 2035 overgegaan op Post Quantum Cryptografie.

2076 Hierdoor zorgt de Europese Unie ervoor dat wij ook veilig zijn nadat de Quantum computer er is.

2077 Hier zijn wij voor.

2078 Internet of Things

2079 * Er verschijnen steeds meer smart devices op de Europese markt.

2080 De Europese Unie staat alleen nog maar smart devices toe wanneer deze gedurende een realistische levensduur worden voorzien van software- en beveiligingsupdates.

2081 Dit dient streng gehandhaafd te worden, ook om verschillende apparaten voor langere termijn levensvatbaar te houden.

2082 * De VVD scherpt de eisen voor smart devices op de Europese markt aan.

2083 Nog te vaak zien we dat smart devices op de Europese markt verkocht kunnen worden zonder dat deze voldoen aan de simpelste beveiligingseisen.

2084 Ook worden deze producten niet voorzien van software updates indien er een kwetsbaarheid is gevonden in het product.

2085 Hierdoor lopen gebruikers, onbewust, een groot gevaar.

2086

2087 Slimme steden

2088 * De Europese Unie moet voorbereid zijn op de verdere ontwikkeling van slimme steden.

2089 De introductie van nieuwe technologieën kunnen zich in een rap tempo gaan opvolgen; autonome voertuigen, slimme lantaarnpalen en gebouwen.

2090 De EU moet innovatie stimuleren, maar tegelijk kaders scheppen om de leefbaarheid en veiligheid te garanderen.

2091 Hiermee krijgen bedrijven duidelijkheid om te kunnen investeren in de toekomst.

2092 * De EU zet in op het weren van producten van derde landen met een actief spionageprogramma tegen de EU of Nederland om ons veilig te houden.

2093 Denk hierbij aan TikTok, maar ook andere applicaties mogen onze veiligheid en rechtsstaat niet ondermijnen, want de VVD hecht veel waarde aan de autonomie en soevereiniteit van het individu.

2094 Cybercrime

2095 * Om cybercriminelen strafrechtelijk te vervolgen, zullen ze worden toegevoegd aan de internationale opsporingslijst en zullen ze, middels uitleveringsverdragen, of wanneer zij zich op EU-grondgebied begeven, worden opgepakt.

2096 De VVD vindt het optreden tegen elke vorm van criminaliteit belangrijk en zet zich in op een rechtvaardig oordeel om veiligheid en soevereiniteit van mensen te beschermen.

2097 * De EU spreekt ook derde landen aan op het beschermen van cybercriminelen (due diligence obligation), als het aan de VVD is.

2098

2099 * Cyberaanvallen door statelijke actoren op de kritieke infrastructuur, bevoorradingslijnen en intellectueel eigendom komen steeds vaker voor.

2100 De Europese Unie pakt de staten die hierin faciliteren gezamenlijk aan als het aan de VVD is.

2101 Hierbij worden sancties niet geschuwd.

2102 Desinformatie

2103 * Via desinformatie proberen buitenlandse mogelijkheden onze democratie te ondermijnen.

2104 Door snel ontwikkelende technologieën is het steeds lastiger om echt van nep te onderscheiden.

2105 De Europese Unie gaat de strijd aan met het verspreiden van desinformatie.

2106 Via wet- en regelgeving zorgt de EU er voor dat digitale platforms notificaties moeten publiceren bij berichten waarvan de bron niet bekend of geverifieerd is als nieuwszender.

2107

2108 * Digitale platforms krijgen de verplichting om synthetische media en deepfakes te watermerken als het aan de VVD is.

2109 Daarnaast zullen ook verdergaande maatregelen nodig zijn om de verspreiding van desinformatie via digitale platforms te minimaliseren, zoals het actief verwijderen van deze informatie.

2110 Digitale vaardigheden en bescherming jeugd

2111 * Nederland is een van de koplopers op het gebied van digitale vaardigheden.

2112 Maar de ontwikkelingen staan niet stil, en daarmee het belang van digitale weerbaarheid ook niet.

2113 Om de digitale weerbaarheid te verhogen moet er vroegtijdig worden ingezet op verbetering van digitale vaardigheden.

2114 De Europese Unie kan lidstaten ondersteunen bij het verbeteren van het curriculum om zo de ontwikkeling van digitale vaardigheden binnen de EU gelijk te laten lopen.

2115 * De Europese Unie zet zich in om rechten van kinderen online te verbeteren en te

beschermen.

2116 Kinderen moeten in een veilige omgeving kunnen leren, ontdekken en zich vermaken zonder dat ze het risico lopen van onlinemisbruik of verslaving.

2117

2118 H5: EU en financiën

2119 Voor een goed functionerende Europese Unie moet de financiële basis op orde zijn.

2120 De VVD blijft inzetten op een gezond financieel beleid binnen de Europese lidstaten.

2121 Wij willen dat de Europese lidstaten werken aan de afbouw van schulden en terugkeren naar begrotingsdiscipline.

2122 Dit mogen oude en vertrouwde principes zijn, de huidige oplopende rentestanden en spreads voor landen als Italië laten zien hoe makkelijk economische tegenwind financieel onverantwoord gedrag afstraft.

2123

2124 Voor de VVD geldt daarnaast dat wie flexibiliteit en Europese financiële steun wenst, overtuigend dient te hervormen.

2125 Dan is het gegunde respijt geen afstel van het oplossen van problemen, maar een pad naar verbetering.

2126 Indien EU-lidstaten middels de noodzakelijk hervormingen hun economie versterken en toekomstbestendig maken, kan er sprake zijn van grotere flexibiliteit.

2127

2128 Ook dient er meer oog te zijn voor het doorvoeren van hervormingen bij uitbetalingen uit programma's onder het MFK.

2129 Daarnaast is het van belang dat EU-lidstaten het geld dat zij van de EU ontvangen rechtmatig besteden.

2130 Fraude met EU-middelen ondergraaft het draagvlak voor de Europese Unie.

2131 De Europese Commissie moet beter toezien op de rechtmatigheid van uitgaven.

2132

2133 Financiële stabiliteit

2134 * We blijven inzetten op een gezond en prudent macro-economisch beleid door alle EU-lidstaten binnen de EU.

2135 We willen dat alle lidstaten werk maken van het afbouwen van hoge schulden en terugkeren naar begrotingsdiscipline.

2136 De Europese Commissie treedt daarbij sneller op tegen lidstaten die begrotingsafspraken niet nakomen.

2137

2138 * Het Stabiliteits- en Groeipact wordt hervormd om ook in de toekomst geloofwaardig te blijven en daadwerkelijk schuldreductie teweeg te brengen.

2139 De 3%-begrotingstekortnorm en 60%-staatsschuldquote zijn wat ons betreft nog altijd het uitgangspunt en de VVD blijft van mening dat strikte naleving van die normen cruciaal is om de financiële weerbaarheid van de EU hoog te houden.

2140 * Wanneer lidstaten onvoldoende hervormen, komt er een stok achter de deur, een noodremprocedure om lidstaten aan te zetten te de hervormingen door te blijven zetten.

2141 * Ook koppelen we de mogelijkheid om te lenen via het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) aan concrete afspraken over terugkeer naar begrotingsdiscipline en naleving van het Pact.

2142 Het potentieel van het nieuwe ESM-verdrag moet hiervoor gebruikt worden.

2143 * Hervormingen zijn voor de VVD noodzakelijk binnen de herwaardering van normen in de EU.

2144 Lidstaten kunnen alleen financiële ondersteuning ontvangen als dat gekoppeld is aan hervormingen om de economieën concurrerder en toekomstbestendig te maken.

2145 De Europese Commissie geeft landen ieder jaar een advies over door te voeren hervormingen.

2146 * De Europese Rekenkamer krijgt een grotere rol.

2147 De Europese Rekenkamer heeft vastgesteld dat in 2022 meer dan 4% van de Europese

uitgaven onrechtmatig was.

2148 Om meer grip te krijgen op onrechtmatige uitgaven van EU-middelen wil de VVD dat de Europese Rekenkamer jaarlijks een nationale verklaring over de rechtmatige besteding van EU gelden bij de nationale rekenkamers van lidstaten opvraagt.

2149 Wanneer de Europese Rekenkamer de rechtmatige besteding niet kan vaststellen, moet bij EU-lidstaten worden aangedrongen op het terugstorten van uitgekeerde bedragen.

2150 * De VVD verwacht van de Europese Centrale Bank dat deze zich focust op het bestrijden van de hoge inflatie om prijsstabiliteit te handhaven.

2151 De ECB gaat niet op de stoel van de politiek zitten.

2152 Tegelijkertijd staat de politieke onafhankelijkheid die de ECB heeft bij de VVD als een huis.

2153

2154 Kapitaalmarkt en bankenunie

2155 De Europese Unie moet een sterkere concurrentiepositie verwerven ten opzichte van andere landen als de VS om als geopolitieke speler van belang te blijven.

2156 Een belangrijke voorwaarde daarvoor is een diepe en goed functionerende kapitaalmarkt.

2157 Daarnaast is het belangrijk dat bedrijven goed toegang hebben tot financieringsbronnen.

2158 Hierbij moet er bijzondere aandacht zijn voor het Midden- en Kleinbedrijf (MKB)

2159 * Er komt een interne markt voor kapitaal.

2160 De VVD wil de interne markt voor financiële diensten en kapitaalverschaffing voltooiën zodat bedrijven niet alleen afhankelijk blijven van banken voor kredietverschaffing, maar ook andere vormen van kapitaal eenvoudig beschikbaar zijn binnen de EU.

2161

2162 * Toegang tot de kapitaalmarkt is niet alleen belangrijk voor bedrijven, maar ook voor bellegers in onder andere de retail.

2163 Dit omdat sparen onvoldoende winstgevend was voor duurzame investeerders.

2164 Het moet als individu eenvoudig zijn om te beleggen in de hele Europese retail binnen de Unie.

2165 Belemmeringen daartoe moeten worden weggenomen.

2166 De VVD zet zich hiervoor in bij de Retail Investment Strategie.

2167

2168 * Duurzaam financieren is een belangrijke manier om kapitaal los te maken en zo eveneens de klimaatdoelstellingen te ondersteunen.

2169 De VVD steunt Europese initiatieven zoals de Green Bond Standard om greenwashing tegen te gaan.

2170 Tegelijkertijd willen we overmatige bureaucratie uiteraard beperken.

2171 * De VVD staat positief ten opzichte van innovaties, ook wat betreft crypto en de digitale euro.

2172 Het is voor crypto's belangrijk dat goede wetgeving voorkomt dat er fraude, verkeerde prikkels of witwassingen kunnen plaatsvinden.

2173 Voor wat betreft de digitale euro hamert de VVD op privacy en het voorkomen van programmeerbaarheid.

2174 Zo waarborgen we dat de Europese Centrale Bank niet kan meekijken of bepalen waaraan de digitale euro wordt uitgegeven.

2175

2176 * De VVD ziet de digitale euro als aanvulling op contant geld, niet als vervanger.

2177 Het recht om met contant geld te handelen blijft gewaarborgd, maar wij schuwen technologische innovatie en digitale ontwikkeling niet.

2178 * De VVD wil de bankenunie verder verdiepen.

2179 Als laatste stap past daar een Europees depositogarantiestelsel bij, maar wel met voorwaarden om te voorkomen dat de Nederlandse belastingbetaler opdraait voor falend beleid van een bank of overheid in een andere lidstaat.

2180 Hieraan is wat de VVD betreft ook een reële risicoweging op staatsobligaties per

Europees land gekoppeld.

- 2181 * Het mandaat van de Europese Investeringsbank (EIB) kan wat de VVD betreft, opgerekt worden om ook voor investeringen in defensie en nucleaire energie gebruikt te worden.
2182 Hierdoor kunnen innovaties en ontwikkelingen in die sector gemakkelijker gefinancierd worden, waardoor ze niet uitsluitend afhankelijk zijn van een politiek instrument als een regering.
2183

2184 H6: EU en instituties

- 2185 De Europese Unie heeft de afgelopen jaren grote verantwoordelijkheden op zich genomen.
2186 Dat was ook logisch gezien de grensoverschrijdende uitdagen van de coronapandemie en de Russische invasie van Oekraïne.
2187 Daarnaast kunnen Europese landen de digitale en klimaattransities effectiever via samenwerking aanpakken.
2188 Lidstaten hebben dan ook zelf gevraagd om Europees optreden.
2189 De grote uitdagingen die niet op nationaal niveau kunnen worden aangepakt, horen thuis op Europees niveau.
2190 Tegelijkertijd vereist een slagvaardige Europese Unie ook een Unie die blijvend gefocust is op haar kerntaken en proportionaliteit en subsidiariteit in ogenschouw houdt.
2191
2192 In essentie blijven wij als VVD naar de EU kijken zoals we dat naar iedere bestuurslaag doen.
2193 Zij moet effectief zijn, en liefst niet te groot.
2194 Een overheid moet in staat zijn om te doen wat nodig is.
2195 Verder uitdijen en bemoeienis met zaken die beter door andere overheden of door burgers zelf geregeld kunnen worden is onwenselijk.
2196 Of een voorstel leidt tot 'meer Europa' of 'minder Europa' is voor ons dan ook minder interessant dan de vraag of het effectief is om ons welvarender, vrijer en veiliger te maken.
2197 Langs deze meetlat zullen onze Europarlementariërs voorstellen beoordelen, zelf met voorstellen komen, en de vraag beantwoorden of 'Brussel' ergens over moet gaan.
2198
2199 Bij een volwassen bestuurslaag hoort ook aandacht voor de uitvoering en handhaving van plannen.
2200 De Europese Commissie heeft de afgelopen jaren talloze ambitieuze initiatieven gelanceerd, maar de fase erna is voor verbetering vatbaar.
2201 Te vaak zien we dat sommige lidstaten wetgeving implementeren, waardoor er een ongelijk speelveld voor ondernemers ontstaat.
2202 En sommige lidstaten die afspraken schenden, bijvoorbeeld door asielzoekers zo slecht op te vangen dat wij hen niet onder de Dublin-verordening kunnen terugsturen, komen daar te gemakkelijk mee weg.
2203
2204 Daarnaast zullen de Europese instituties ook voor zichzelf moeilijke besluiten moeten kunnen nemen.
2205 Als lidstaten moeten bezuinigen, kijken zij daarbij ook kritisch naar programma's en bestaat de mogelijkheid om bijvoorbeeld de groei van het ambtenarenapparaat te beperken.
2206 De Europese Commissie doet regelmatig zelf dergelijke hervormingsvoorstellen aan lidstaten.
2207 Dat is terecht en juist, maar dan moeten de Brusselse instituties ook zelf bereid zijn de broekriem aan te halen als zij er binnen hun begroting niet uitkomen, in plaats van direct de lidstaten om extra geld te vragen.
2208 Geld dat uiteindelijk ook door Europese belastingbetalers zal moeten worden opgebracht.
2209 Een slagvaardige EU
2210 * De VVD vindt dat de Europese Commissie zich moet blijven focussen op de kerntaken die leiden tot een veilig, vrij en welvarend Europa, met de Raad van de Europese Unie

als opdrachtgever en medewetgever, en het Parlement medewetgever en controleur.

2211

2212 * Om de focus van de Unie op haar kerntaken zo goed mogelijk te borgen dienen taken en beleid zo dicht mogelijk bij de burger belegd te worden.

2213 Goede samenwerking tussen de nationale parlementen van de lidstaten moet ervoor zorgen dat het subsidiariteitsbeginsel strikt wordt toegepast.

2214 Dit is zeer belangrijk voor een eventuele toepassing van de gele of oranje kaartprocedure indien het subsidiariteitsbeginsel wordt overtreden.

2215

2216 * Afspraak is afspraak: de Europese Commissie zou zich veel meer moeten bemoeien met handhaving van bestaande wetgeving, dan enkel nieuwe voorstellen te doen.

2217 Dit betekent een betere balans tussen de rollen van initiatiefnemer en controleur.

2218 Wanneer lidstaten Europese wetgeving onevenredig implementeren, leidt dit tot een verstoring van de interne markt.

2219 Om dit te bewerkstelligen moeten enkele Eurocommissarissen zich nadrukkelijk bezighouden met handhaving.

2220

2221 * Bij wanprestatie is het van belang dat het Parlement individuele Commissarissen kan wegsturen.

2222

2223 * In plaats van alsmear nieuwe voorstellen te doen, moet het Europees Parlement haar taak als controleur van de Europese Commissie steviger invullen.

2224 Om het wetgevingsproces efficiënter te maken, moeten verschillende parlementaire commissies worden samengevoegd.

2225 Het EP moet de verbinding met mensen versterken, daarom blijven Europarlementariërs verkozen per lidstaat.

2226

2227 * De VVD blijft voorstander van één vergaderplek voor het Europees Parlement.

2228 Zonder Franse steun zal dit echter niet lukken.

2229 Daarom zou wat de VVD betreft het Europees Parlement haar vergaderplek in Brussel moeten hebben, en wordt Straatsburg de ontmoetingsplek van de lidstaten die de Europese Unie.

2230 In Straatsburg komt een selectie van volksvertegenwoordigers uit de nationale parlementen van de lidstaten vier keer per jaar bijeen om zich uit te spreken over voorstellen van de Europese Commissie op grond van de beginselen van rechtsstatelijkheid, subsidiariteit en proportionaliteit.

2231 Op dit moment doen die nationale parlementariërs dat ook al in het zogenoemde COSAC-verband in Parijs.

2232 Hierdoor wordt het reizende circus tussen Brussel en Straatsburg afgeschaft en wordt Straatsburg gecompenseerd met de bijeenkomst van nationale parlementariërs.

2233 Ook symbolisch is het veel correcter om de volksvertegenwoordigers van het lidstaten te laten vergaderen op de plek waar niet ver daar vandaag je de graven kunt bezoeken van de grootste clash tussen Europese lidstaten, de WO2.

2234 Brussel wordt dan echt de plek van het gemeenschappelijke Europa.

2235

2236 * De bijeenkomst van nationale parlementariërs in Straatsburg vergroot hun onderlinge band en coördinatie, waardoor het Europese bewustzijn en de verantwoordelijkheid van nationale parlementariërs toeneemt.

2237 Dit komt ook tot uitdrukking doordat zij met één derde van het aantal stemmen een gele kaart: kunnen trekken, dan wel met een gewone meerderheid van stemmen een oranje kaart.

2238 Hiermee worden de nationale parlementen onderdeel geworden van de Europese besluitvorming, kunnen zij aan de noodrem, trekken als hen de Brusselse bemoeizucht te veel wordt, maar zijn ze ook gebonden als regelgeving van de Europese Commissie doorgang vindt.

2239

- 2240 * Brussel besluit niet langer over ons en zonder ons.
- 2241 Tenslotte nemen deze bijeenkomsten van nationale parlementariërs die hun, bij het Verdrag van Lissabon gegeven bevoegdheden uitoefenen, de noodzaak voor Europese lijsten weg, omdat parlementariërs uit dezelfde partijpolitieke stromingen er baat bij hebben desgewenst campagne te voeren om politiek gelijkgezinden in andere EU-lidstaten te dienen.
- 2242
- 2243 * De VVD vindt dat de regeldruk vanuit de Europese Unie zo laag mogelijk moet zijn.
- 2244 Het is daarom van groot belang dat naast belangrijke nieuwe initiatieven, er blijvend aandacht is voor het 'one in, one out'-principe.
- 2245
- 2246 * Als onderdeel van betere regelgeving, is het wat de VVD betreft belangrijk dat er standaard na vijf jaar wordt gekeken naar het effect van de Europese wetgeving in de praktijk, en of deze wetgeving herzien moet worden.
- 2247 Om een lappendeken van verschillende wetgeving op dezelfde onderwerpen te voorkomen, is het noodzakelijk om bij herziening van wetgeving ook te zorgen dat deze zoveel mogelijk wordt gestroomlijnd.
- 2248
- 2249 Een stevige EU**
- 2250 * De VVD staat pal voor de verdediging van de rechtstaat in de gehele Europese Unie.
- 2251 Lidstaten die willens en wetens de rechtstaat ondermijnen, moeten worden gekort op EU-gelden.
- 2252 We mogen geen concessies doen op zaken als vrije media, onafhankelijke rechtspraak en de bescherming van minderheden.
- 2253 * De Europese 'toolkit' voor de verdediging van de rechtstaat moet worden versterkt.
- 2254 Zo moet het makkelijker worden om het stemrecht van een lidstaat op te schorten indien er duidelijk sprake is van een grove schending van de rechtstaat.
- 2255 Dit maakt het makkelijker om het desbetreffende land te sanctioneren, en voorkomt dat besluitvorming in de EU wordt geblokkeerd.
- 2256
- 2257 * Waar er geen unanimiteit mogelijk blijkt voor belangrijke nieuwe initiatieven, vindt de VVD de samenwerking tussen een kopgroep van lidstaten een goede manier om de ontwikkeling te kunnen borgen.
- 2258 Landen kunnen vervolgens aansluiten op deze initiatieven wanneer ze er klaar voor zijn.
- 2259 Een goed voorbeeld hiervan is de permanent gestructureerde samenwerking tussen lidstaten op gebied van defensie (PESCO).
- 2260
- 2261 * De VVD is strikt en fair op uitbreiding.
- 2262 Hiermee behouden we de slagkracht van de EU.
- 2263 De Kopenhagencriteria en de rechtsstaat zijn leidend bij de beslissing of een land lid mag worden.
- 2264 Ook moeten kandidaat-lidstaten hun visumbeleid en hun buitenlandbeleid in lijn met de EU brengen gedurende het toetredingsproces.
- 2265
- 2266 * Het toetredingsproces moet scherpere doelen, meer tussenfasen met beloning en betere controle omvatten.
- 2267 Vaak zitten landen jarenlang op een dood spoor met weinig perspectief of tussentijdse beloning voor goed gedrag.
- 2268 Door goed gedrag te belonen en slecht gedrag te bestraffen, wordt het toetredingsproces geen dode letter.
- 2269 Bovendien mogen opties als een stap terug of geheel stopzetten tot de mogelijkheden behoren.
- 2270
- 2271 * Een uitbreiding van de Europese Unie zal gepaard moeten gaan met hervormingen om slagvaardig en betaalbaar te blijven.
- 2272 De Europese overheid is geen wensboom, maar daar moet actief aan bijgedragen

worden.

2273 Daarnaast zijn Europese kernwaarden cruciaal voor de toetreding van landen.

2274 * De VVD vindt dat de discussie de mogelijkheid om meerdere vormen van EU-lidmaatschap in te richten moet worden aangewakkerd.

2275 De binaire situatie waarin een land of volledig lid is of volledig buiten de Unie staat is een lastig model voor de hedendaagse realiteit.

2276 Er zijn meerdere landen die op de deur kloppen om lid te worden.

2277 Tegelijkertijd verdiept de Unie zich sneller dan dat sommige kandidaat-lidstaten het acquis kunnen bijbenen.

2278 Meerdere vormen van lidmaatschap helpen niet alleen de dilemma's met betrekking tot toetreding op te lossen, maar ook dilemma's op gebied van verdere integratie en eventuele afschaffing van sommige veto's.

2279

2280 Een toekomstgerichte EU

2281 Waar het de uitgaven betreft moet de Europese Unie kritisch naar de eigen begroting kijken.

2282 Begrotingsdiscipline moet ook voor de Unie gelden.

2283 In de afgelopen jaren zijn er veel nieuwe fondsen en instrumenten bijgekomen, gevuld met middelen vanuit leningen.

2284 Dit legt een grote druk op toekomstige begrotingen wanneer leningen terug moeten worden betaald.

2285 De Europese Unie zou daarnaast de begroting moeten richten op de prioriteiten voor de komende jaren; veiligheid, defensie, migratie en klimaat.

2286 * We moeten kritisch kijken naar bestaande uitgaven.

2287 De Europese Unie moet eerst kritisch naar de eigen meerjarenbegroting en financiële instrumenten kijken voordat er wordt gekeken naar nieuwe financiële middelen.

2288

2289 * De VVD wil dat er eerst wordt gekeken waar de Europese Unie kan besparen, en hervormen, binnen de eigen begroting.

2290 Daarom worden er wat de VVD betreft geen nieuwe Europese potjes opgetuigd met nieuw geld.

2291 Hervorming van bestaande (subsidie)structuren en fondsen is eerst nodig.

2292 Wel kan (nood)steun aan Oekraïne in Europees verband vorm krijgen.

2293

2294 * Prioritering is noodzakelijk binnen het financiële kader van de EU.

2295 De meerjarenbegroting zou beter moeten aansluiten bij de prioriteiten van de Europese Unie in de komende jaren.

2296 De begroting geeft financiële slagkracht aan de politieke prioriteiten van de EU.

2297 Voor de VVD is het belangrijk dat de begroting aansluit bij, en meebeweegt met deze prioriteiten, zoals veiligheid, defensie, migratie en klimaat.

2298 * De modernisering van bestaande financieringsstromen is elementair voor een duurzame toekomst.

2299 De directe inkomenssteun aan boeren en de cohesiefondsen zijn aan modernisering toe, en moeten meer gericht zijn op ondersteuning van innovatie en een duurzame toekomst.

2300 * Nationale afdrachten blijven de kern.

2301 De VVD vindt dat de Europese meerjarenbegroting zo veel als mogelijk uit nationale afdrachten gefinancierd dient te worden.

2302 Het recht om direct belasting te heffen behoort toe aan lidstaten.

2303 Eventuele introductie van nieuwe eigen middelen zal de VVD toetsen aan het belang voor Nederland en of er geen sprake is van een directe belasting.

2304 Zo is de VVD geen voorstander van de Financial Transaction Tax.

2305 * Daarnaast staat de VVD voor het behoud van het vetorecht met betrekking tot belastingzaken en begrotingsaangelegenheden in de Raad.

2306 * Bescherming van de rechtsstaat.

2307 Mede dankzij de inzet van de VVD is de afgelopen jaren het

conditionaliteitsmechanisme ingevoerd, zodat lidstaten kunnen worden gekort op Europese gelden indien de rechtsstaat niet wordt gerespecteerd.

2308 Het mechanisme mag wat de VVD betreft vaker en systematischer worden ingezet tegen lidstaten die de rechtsstaat met voeten treden en ze te korten op Europese gelden.